

ZIVA

D2384E

BROJ 11 (136)
STUDENI/NOVEMBER 1992.

LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT

DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

CUJENA/PREIS 2,- DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

ZAJEDNICA

„I sad u borbi narod je tvoj...”

Hrvati, kad su u nevolji, pouzdano zazičaju svoju Kraljicu Majku Božju. Njoj zahvaljuju za mnoge velike pobjede. Osobito Sinjska krajina pamti Gospinu pomoć protiv tuđinske sile. Dok se sela oslobađaju i zastave opet viju, cijelim tim krajem proročki odjekuje Gospina himna:

Pomogla ti si
svomu puku,
kadno pod Sinjem
bjesnio boj;
Pruži nam i sad
moćnu ruku,
i sad u borbi
narod je tvoj.

DOPISI

Hrvatski novac preko Beograda? (2)

Nadoknada

U Žz br. 9/92 najavljeno je za idući broj objašnjenje o tome, tko nadoknađuje pošiljatelju njegov „nestali“ novac, ako je taj, propustom njemačke pošte, poslan u Hrvatsku (nakon priznanja!) preko Beograda, a takvih je slučajeva, nažalost, bilo. Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje u Frankfurtu n/M očekivalo je do slijedećeg broja Žz obećani „merodavni“ (dakle službeni) odgovor Njemačkog ministarstva pošta i telekomunikacija iz Bonna. No put te pošte bio je zaobilazan: preko Poštanske naddirekcije u Frankfurtu, i to samo telefonom. Time se HKD nije pomirilo, već je tražilo obećanu pismenu obavijest. Ona je uslijedila putem frankfurtske Glavne pošte. Čekanje, dakle bijaše podugo, ali su zato

U ovoj rubrici objavljujemo različite aktualne dopise čitatelja, ne usvajajući time njihove stavove.

odgovor i uputa pokratki. Naime, za potraživanje se i u takvom slučaju poštanska mušterija upućuje na mjesnu poštu svog prebivališta. Ondje treba ispuniti potražnicu „Nachforschungsauftrag“ (= nalog za preispitivanje) i sve ide svojim putem! Treba se nadati se da takvih slučajeva više neće biti, jer pošta u istoj svojoj obavijesti sada zahtijeva da u adresi stoji izričito riječ „Kroatien“ (prije je, u nekim slučajevima, istina, na nižoj službeničkoj razini, izričito tražila suprotno: da se Kroatien briše ili stavi „Jugoslawien“!). No vremena se mijenjaju. Saznajemo upravo od jednog oštećenog, da je novac dobio natrag (ne od Beograda, nego od njem. pošte, što indirektno znači od njemačkog poreznog obveznika, a to smo svi mi ovdje!).

Pravilnost frankfurtskih izbora

Ako su hrvatski izbori – kako je naš tisak javio – u Berlinu bili poništeni zato što se nije poštivao Izborni zakon, onda bi trebali biti poništeni i u Frankfurtu. U Živoj zajednici br. 9 ove godine pisali ste da je ondje bio angažiran Ivan Šponar, a on je u cijeloj Njemačkoj poznat kao HKDS-ovac, što se uostalom i u članku priznaje. Na drugom mjestu u članku pišete da su suradnici po propisu smjeli biti samo oni koji ne pripadaju nikoj političkoj stranci. Ne mogu zamisliti da hrvatska ambasada u Bonnu ne zna da je Šponar vrlo aktivan u hrvatskom kršćansko-demokratskom društvu. Pa ipak mu ambasada dozvoljava suradnju, ne vodeći računa kome povjerala tako važan državni zadatak kakav su politički izbori. Ako se to sve zna i ako je točno što ste napisali, onda ja postavljam zahtjev da se provjere i naknadno ponište izbori u Frankfurtu, kako bi se povratilo povjerenje u našu ambasadu u Bonnu.

Ja nemam ništa protiv kršćanske stranke, ali smatram da se ovakve stvari mogu povjeriti samo pouzdanim ljudima iz naše vlade. Iako ste vi kršćanski list, molim da ovo objavite radi objektivnog izvještavanja i po važećem zakonu o slobodnoj štampi.

Marin Jelčić, Essen

Nije riječ o objektivnom izvješćivanju, jer u spomenutom napisu nismo ništa neobjektivno izvijestili. Nije riječ ni o obvezi prema važećem zakonu o slobodnom tis-

ku, jer nam niste naveli koji je to zakon, od koje države i u kojoj državi važi. Takav zakon koji nam je poznat u domovini obvezuje uredništvo na objavljivanje ispravaka, a ne stavova mišljenja i zahtjeva raznih čitatelja povodom objavljenih članaka. Ipak objavljujemo vaš dopis jer nam izgleda vrlo tipičan. I tim povodom donosimo pojašnjenje. Izborni zakon Republike Hrvatske propisuje da službeni odbornici biračkog mjesta, a tih je u Frankfurtu bilo 4, ne smiju biti članovi nikoje političke stranke. Za onoga pak tko je – kao Šponar – do samog dana izbora po službenoj zamolbi vodio tehničku organizaciju izbora zakon ne predviđa takvo ograničenje. Hrvatsko poklarsstvo u Bonnu itekako je vodilo računa da se izborni zakon u svim točkama strogo poštuje, no ni ono ne može poznavati svakoga pojedinca osobno, već se moralo osloniti na vjerodostojne informacije s terena (npr. od hrvatskih društava, misija i slično).

Još bi teži prekršaj izbornog zakona bio ako bi na nekom biračkom mjestu bilo više ispunjenih glasačkih listića nego li upisanih birača... O tome, naravno, važeću ocjenu može davati samo nadležna ustanova Republike Hrvatske kojoj su trebali biti upućeni prigovori o provođenju izbora, a nipošto naše uredništvo. Dopustite da ipak ostanemo zabrinuti vašom podjelom Hrvata na pouzdane i nepouzdane.

Uredništvo

IZ UREDNIŠTVA

Dragi čitatelji,

Minuli tjedni bili su puni važnih sastanaka, zborovanja. Najvažniji bi trebao biti zbor hrvatskih vjernika laika u Zagrebu, na kome su sudjelovali i predstavnici iz Iseljene Hrvatske, posebno iz Njemačke. U samoj Njemačkoj svi naši svećenici iz Europe imali su duhovne vježbe, pastoralne suradnice i suradnici trodnevne stručnog usavršavanja. Bilo je većih i manjih sličnih skupova na više mjesta.

Naš veliki prijatelj dr. Aman navršio je 70 godina i doista nam ima što poručiti. Festival „Stepinčeva katedrala“ okuplja sve veća mnoštva. I po Njemačkoj se širi glas svetosti čudotvorca fra Ante Antića. Iz domovine dolaze strašne vijesti o velikim patnjama, ali i radosna sigurnost da te patnje neće biti uzalud. Razne glasine mogu zbunjivati, ali tko domovinu voli i tko želi za nju raditi ne može se zbuniti: mnoštva prognanih, gladnih i ranjenih iz obje naše države očekuju brzu i izdašnu pomoć. Tko god im pomaže koliko i kako može, sigurno radi s Bogom za Hrvatsku.

Širom Njemačke u svim hrvatskim katoličkim misijama održava se Biblijski tjedan. Uz redoviti liturgijski prilog na zelenim stranicama, ovaj put dajemo i poseban nacrt bogoslužja za nedjelje u tom tjednu ili za druge takve biblijske skupove. Naš najpriznatiji bibličar prof. dr. fra Bonaventura Duda jednostavnim i sigurnim riječima izlaže što je zapravo Biblija, kako je nastala, što je u njoj ono glavno i kako se njome treba služiti. Više važnih hodočašća, posebno ono prevažno Gospe Velikog hrvatskog Zavjeta, prikazujemo ukratko, koliko prostor dopušta.

Našli smo opet mjesta i za nagradnu križaljku, ali nju bi trebalo zajedno rješavati u obiteljima i uz vjeronaučne skupove, gdje primjećujemo da čak većina mladih Hrvata izvan domovine ne raspolaže dovoljnim bogatstvom riječi materinjeg jezika. Nije li baš križaljka prilika za vježbanje poznavanja i snalažljive upotrebe riječi? Već drugi put javlja se i naš iseljenički pisac i pjesnik Dragan Čuturić. Našli smo mjesta i za nekoliko većih i manjih zanimljivosti iz naših misija.

Pišite nam što vas od svega toga doista zanima, što vam se čini suvišnim i kakvu biste „Živu zajednicu“ zapravo htjeli.

Urednik

ZAGREB

Zbor hrvatskih vjernika laika iz cijeloga svijeta

Dio predstavnika iz Njemačke: dr. Ivo Jolić, Branko Galić, dr. Tomislav Međugorac, Barbara Weidinger i Stanka Vidačković – svi s područja biskupije Rottenburg/Stuttgart

U Zagrebu je od 16. do 18. listopada ove godine po prvi put nakon rata održan zbor katoličkih vjernika laika. Sazvalo ga je i pripremilo Vijeće za laike Hrvatske biskupske konferencije na čelu s krčkim biskupom Josipom Bozanićem. Odazvali su se predstavnici djelatnih laičkih zajednica i laici pojedinci iz cijele domovine i više njih iz drugih država, te se skup može smatrati općim hrvatskim laičkim zborovanjem, trećim takvim u cijeloj povijesti.

Zbor je održan u velikoj dvorani Otvorenog sveučilišta u Vukovarskoj aveniji, s oko 600 sudionika. Stručna predavanja o položaju i ulozi u Katoličkoj Crkvi njezinih članova koji nisu ni svećenici ni redovnici održali su naši najistaknutiji teološki stručnjaci s toga područja. Sažeti prikaz prijeratnog katoličkog laičkog pokreta među Hrvatima dao je predsjednik najbrojnijeg i najutjecajnijeg našeg laičkog društva, križara, koje se – kako smo od njega saznali – zapravo nikad nije ukinulo, nego je, nakon što su komunisti došli na vlast, prestalo djelovati ponašajući se kao da je raspušteno. Zanimljivo je da je glavni pokretač predratnog našeg katoličkog pokreta bio krčki biskup Anton Mahnić, a sad Vijeće za laike predvodi baš njegov nasljednik biskup Bozanić.

Predavanja i diskusije pokazala su da je nastupilo vrijeme sustavno oživjeti djelat-

nost vjernika laika u našoj Crkvi. Skupa se je predstavilo više od dvadeset već postojećih laičkih zajednica od kojih su neke nastale po uzoru na takva društva u inozemstvu, a neke su izvorno naše domaće. Većinom je riječ o zajednicama koje sadašnji crkveni zakonik svrstava u privatna vjernička društva, što znači da djeluju sa znanjem biskupa kojima su također vjernički odgovorna, ali nemaju na crkveno pravnom području posebnu pravnu osobnost koju bi stekla da im biskupi potvrde pravila. Tim bi činom takvo društvo postalo javno vjerničko društvo po crkvenom zakonu. No, očito je riječ o formalno pravnoj razlici koja nipošto ne priječi djelovanje. Među predstavljenima našlo se je i nekoliko svjetovnih instituta, što znači zajednica vjernika koji poput redovnika polažu zavjete, ali ostaju živjeti u svijetu. Ostalo je otvoreno pitanje hoće li se, kada i kako na našem području opet stvoriti katolička laička društva tipa Katoličke Akcije, nalik križarima, ili će se vjernici laici sustavnije i odgovornije zauzimati u sklopu osnovnog crkvenog ustrojstva biskupija i župa. Te se dvije mogućnosti zapravo jedna drugoj ne protive nego bi se mogle dopunjavati.

Zbor je nakon završetka svoga rada u nedjelju 18. listopada u sklopu završnog skupa s euharistijskim slavljem u zagrebačkoj katedrali – koje je predvodio kar-

● U svakoj hrvatskoj katoličkoj župi i misiji u domovini i izvan nje treba odmah organizirati laičke radne skupine, poimence liturgijsku, biblijsku i onu za vjernički pristup društvenim i političkim zbivanjima

dinal Franjo Kuharić – proglasio svoju poruku u osam točaka. U poruci je izražena solidarnost sa žrtvama rata u obje naše republike s pozivom svjetskoj javnosti za hitnu pomoć. Izražena je potpora obitelji, dužnost zauzimanja za zaštitu ljudskog života od začeća do smrti te skrb za invalide i socijalno ugrožene. Zbor porukom odaje priznanje organiziranom radu našeg katoličkog laikata do kraja prošlog rata, pozdravlja već organizirana privatna laička društva te potiče da ta društva usklade svoj rad i da se također osnuju javna crkvena društva.

Posebno je važna 4. točka Poruke koja poziva da se u svakoj župi odmah formiraju radne skupine, posebno liturgijska, biblijska i ona što se zove „Pravda i mir“. Ta posljednja, poznata u svijetu pod imenom „Iustitia et pax“, okuplja vjernike da se sustavno u duhu Evanđelja zauzimaju za rješavanje tekućih društvenih i političkih pitanja. Nije riječ o miješanju Crkve kao takve u stranačku politiku, nego o odgovornom zauzimanju stavova u pitanjima o kojima ovisi opće dobro. Vjernici koji se okupe u takve skupine po našim župama i misijama u domovini i širom svijeta dobit će zacijelo od središnjeg vijeća „Iustitia et pax“ pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji potrebnu tiskanu građu da bi se upoznali s iskustvom djelovanja takvih skupina u svijetu. Ističe se da nakon objavljivanja ove Poruke ne treba čekati nikakve provedbene odluke, nego da to što je predloženo i zacrtano treba odmah početi ostvarivati u svakoj župi i svakoj hrvatskoj katoličkoj misiji u svijetu.

Među predstavnicima naših laičkih društava i skupina iz drugih zemalja bilo je i više vjernika iz Njemačke, a najbrojnije je bilo predstavništvo s područja biskupije Rottenburg – Stuttgart. Iz biskupije limburške sudjelovao je predstavnik svih stranaca u njezinu sinodalnom vijeću, frankfurtski liječnik dr. Josip Lucić.

K

AKTUALNI RAZGOVOR

Europljanin s iskustvom stare Bosne

Dr. Raimund Amann, papinski prelat i dugogodišnji voditelj ureda za vjernike iz inozemstva Biskupske konferencije Njemačke navršio je 28. listopada ove godine 70 godina

života. Upravo je ušao u doista zasluženu mirovinu, ali je očito da ne kani mirovati. Izrazi Europljanin s tipičnim srednjeevropskim podunavskim iskustvom budno i zauzeto i smireno prati sve što se događa u svijetu s kojim je tako znakovito povezan rodivši se u Budimpešti, školovavši se u Travniku i Kaloči, da se potkraj rata nađe u mađarskoj vojsci pa preko Venecije prebjegne u Rim završiti studij, da bi onda godinama vršio najodgovornije crkvene dužnosti u Njemačkoj. Po narodnosti Nijemac, po državljanstvu Austrijanac, po zavičaju Bačvanin, a po srcu osobiti prijatelj Hrvata. Govori hrvatski kao da mu je materinji, na način travničkih đaka, tako pažljivo i točno da ponekad zastidi rođene Hrvate. Po sebi se razumije da isto tako govori mađarski, njemački, talijanski, francuski i još poneki jezik, čime se – naravno – ne hvali. Takav je i mogao od daleke 1958. pa sve do kraja 1991. voditi skrb Katoličke Crkve u Njemačkoj za oko 430 katoličkih misija za inozemce. I nikoga od tih narodnosti nije se osjećala prikraćenom.

Nakon što mu je naš Naddušobrižnički ured poslao prigodnu čestitku, pošli smo ga pohoditi u Bonn. Nadosmo ga u ugodnom društvu našeg bonnskog dušobrižnika dr. fra Josipa Šimića i njegove pastoralne suradnice s. Majde Ravlić. Zamolili smo ga da nam prigodno odgovori na nekoliko pitanja.

Žz: Nakon toliko godina skrbi i za hrvatske katolike u Njemačkoj, kako biste saželi svoje iskustvo s nama?

Dr. Raimund Amann: O hrvatskim katolicima u Njemačkoj mogu reći, kao i svi drugi predstavnici ovdašnje Crkve koji su ih upoznali, sve najbolje. Isprva je moglo biti nesigurnosti hoće li se snaći, kako će se povezati, kako živjeti u novoj sredini i sačuvati svoje vrijednosti, ali sve im je to uspjelo. U tome im je ipak najviše pomogla Crkva, katoličke misije oko kojih se okupljaju. Svih ovih godina svijet se Hrvatima divi kako se drže zajedno, kako su ponosni na svoje podrijetlo, svoju izvornu kulturu, svoj jezik i svoj narod. A oni su s pravom ponosni na svoju Crkvu koja im je pomogla sačuvati ponos.

Žz: Mislite li da će se i Hrvati kao i drugi inozemci što žive i rade u Njemačkoj ipak razmjerno brzo pretopiti u Nijemce?

R.A.: Osobno ne vjerujem. Ima kolega koji misle da integracija ipak vodi u potpunu asimilaciju, ali u novije vrijeme sve se više ističe i mogućnost i potreba da skupine iz drugih naroda i u integraciji sačuvaju svoje vlastitosti. Nakon poslijeratnih granica u Njemačkoj je ostala

samo jedna izvorna nacionalna manjina, Lužički Srbi, ali dolaskom inozemnih radnika praktički nastaju nove manjine. Svaka od njih ima pravo čuvati vlastitu kulturnu baštinu. Time se nipošto ne ugrožava jedinstvo države ni jedinstvo većinskog naroda. Došljaci dapače svojim izvornim vrijednostima obogaćuju kulturno zajedništvo.

Žz: Dok se u Srednjoj i Zapadnoj Europi tako misli o suživotu različitih naroda, većina i manjina na istom tlu, razmjerno blizu, na Balkanu, upravo se provode okrutna etnička čišćenja kao da prevladava uvjerenje kako različiti narodi uopće ne mogu živjeti izmiješani na istim područjima. Mislite li doista da je Europa već nadvisila takve sukobe?

R.A.: Eh, čuje se toliko izjava o Europi, često utopističkih. Ne bih rekao da se Evropa sasvim oslobodila tih napasti, ali istina je da je u osnovama evropske kulture sadržano stanovito zajedništvo različitih naroda. Možda ni izraz pluralizam nije zgodan. Djeluje ponekad plitko, kao utjeha ili čak utopija. No, mi imamo staro iskustvo dobrosusjedskih odnosa. Baš u Bosni se je tako živjelo. Ljudi raznih naroda, kultura i religija su bili susje-

di, jedni druge pohađali i pomagali, jedni drugima poštivali svetinje i svetkovine. Eto, ondje je bila ostvarena zajednica koja je živjela dobro susjedstvo. Tu bi praksu trebalo svugdje ostvariti. Kad ljudi mirno razgovaraju, počinju razumjeti i brige svojih susjeda, a onda je lakše zajedno živjeti.

Moralo bi proći vrijeme isključivih nacionalizama. Davno je, naime, prošlo vrijeme francuske revolucije kad je stvoren takav pojam nacije koja se uzdiže nad druge i s drugima sukobljava. Bosnu to nije bilo zahvatilo. Rekao bih da je ono negdašnje bosansko susjedstvo bilo ideal Europe. U habsburškoj monarhiji država je znala poštivati manjine. U ono razmjerno davno doba prije prvog svjetskog rata bila je tako razvijena praksa slobode vjera. Ne samo u državi već i u vojsci. Bečki arhivi čuvaju mnogo dokumenata o tome.

Baš je u Bosni nekoć bilo ostvareno dobro susjedstvo – mnogo stvarnije i sadržajnije od razvikanog „pluralizma“ koji ponekad djeluje plitko i neuvjerljivo.

Žz: Kako shvatiti zašto je nakon takva iskustva baš područje Bosne i Hercegovine upalo u ovoliko mržnju i bezakonje?

R.A.: Pomišljam da je razlog i u tome što su nakon drugog svjetskog rata isključili utjecaj srednje Europe, njenih iskustava i uopće njezina duha na tom području. Već prije se raspala s jedne strane austrougarsko a s druge strane tursko carstvo. Onda je francuska revolucija uzdigla spomenuto poimanje nacije. A već je davno sveti ugarski kralj Stjepan pisao svome sinu da nema sreće za državu koja bi se htjela sastojati smo od jednog naroda – odnosno nacije. Sveti kralj je učio svoje nasljednike da treba druge i drugačije primati kao goste, da oni pridonese svoje vještine, svoje kulturne vlastitosti pa da od toga raste zajednička kultura. Kad bismo se držali te stare mudrosti bolje bismo gradili suvremenu Europu.

Žz: Gledajući sadašnje stanje na području bivše države koja se zvala Jugoslavija, čemu se možemo nadati?

Nijemci i drugi susjedi toga područja nažalost su spriječeni djelovati koliko bi mogli jer ih je svijet označio kao bivše agresore. No, vremenom se uviđa da je Njemačka i s njom Austrija vidjela dalje od drugih. Neke velike sile toliko govore o demokraciji i ljudskim pravima a ništa odgovarajuće ne poduzimaju za tolike konkretne ljude koji ondje propadaju. Žrtava će biti mnogo ali sigurno će prevladati jedino mogući stav zajedničkog življenja gdje se poštuju prava većina i manjina – ono dobro staro susjedstvo. ■

NAŠA ČESTITKA

Providnost ga je nama namijenila

Monsignore i poštovani prijatelju!

Sva hrvatska katolička zajednica u Njemačkoj, sigurna da izražava misli i osjećaje također svog vjerničkog naroda u domovini, želi Vam o Vašem 70. rođendanu izraziti svoju veliku zahvalnost za neizreciva dobra koja ste nam učinili tijekom tolikih desetljeća svoga služenja Crkvi na području njezine skrbi za migrante.

U službi koju Vam je povjerila Njemačka biskupska konferencija nesebično ste se zauzimali za sve inozemne građane, ali Vas je Božja providnost posebno usmjerila na nas Hrvate već time što ste u mladosti doista savršeno naučili naš jezik. Bili ste s nama u doba kad smo u domovini bili pod tuđinskom vlašću pa nam je ovdašnja Crkva osiguravala prostor slobode. Znamo da ste s nama i dok naš narod krvavi da postignutu slobodu utvrdi i očuva.

Molimo Boga da Vas još dugo poživi kako biste se mogli s nama i obradovati ispunjenju zajedničkih nada. Hrvati Vas nikad neće zaboraviti.

U ime hrvatske katoličke zajednice u Njemačkoj srdačno Vam čestitam želeći Vam obilje Božjega blagoslova

Bernardo Dukić

(fra Bernardo Dukić)

Frankfurt am Main, 28. X. 1992.

Već je sv. Stjepan Kralj znao da nema sreće za državu koja bi se htjela sastojati od jednog jedinog naroda.

Radosne
domaćice
majka
i kći
Krišćić

Djelatnici Hrvatskog nadbiskupskog ureda u Frankfurtu našli su se s dr. Raimundom Amannom (u sredini) i voditeljem HKM Bonn dr. fra Josipom Šimićem u restauraciji koju u Bonnu vodi obitelj Zore i Slavka Krišćića. Cjelokupno hrvatsko ozračje i posebno domaća jela što ih priprema gđa Zora oživjela su u prelatu uspomene njegova bačkog i bosanskog djetinjstva.

WIESBADEN

Veće hrvatske molitve i kulture

I Izložba likovnih radova zagrebačkog kipara Nikole Pečka i njegovih učenika

Ovogodišnje tradicionalno **Veće hrvatske molitve i kulture** u župi St. Kilian, gdje župnikuje hrvatski svećenik dr. fra Rafael Romić, održat će se u subotu 21. studenog. Bit će posebno označeno otvaranje izložbe reljefa u gipsu i bronci zagrebačkog kipara Nikole Pečka i njegovih učenika iz škole na Rokovu perivoju. Među Pečkovim radovima posebno se ističe raspelo s raspetim hrvatskim djetetom iz istočne Slavonije, a njegovi su učenici izradili niz reljefa srušenih hrvatskih crkava kao poziv i zavjet da budu obnovljena. Prije otvaranja te izložbe u galeriji St. Kilian (Holsteinstr. 15.) u 19 sati, u župnoj crkvi će uz misu poznati hrvatski glazbenik fra Ivan Peran na orguljama svirati skladbe hrvatskih glazbenika. On će i otvaranje izložbe popratiti glasovinom, a svirat će solo tenor Trpimir Stjepan pl. Žigljčić Vukovarski. Mladi će krasnosloviti iz novog izdanja knjige pjesama „Libertas“ od fra Rafaela Romića koja je posvećena njemačkim prijateljima što nas prate na mukotrpnom putu do slobode. Očekuje se nazočnost istaknutih osoba njemačkog i hrvatskog kulturnog i političkog života. ■

Muke i šanse drugog naraštaja

● **Malo koji narod ima u iseljenju tako brojni drugi naraštaj. Što će Hrvatska od njega imati?**

Caritasovi socijalni radnici rottenburške biskupije sudjelovali su 2. do 4. listopada ove godine sa svojim obiteljima u radu obiteljskog seminara u Wernau. Susret je priredio socijalni radnik iz Waiblingena Mirko Vidačković a predavač je bio dr. fra Šimun Šito Ćorić, svećenik i psiholog iz Berna. Sudjelovao je 30 odraslih sudionika a zajedno se našlo i 27 njihove djece u

znali tko je za Hrvatsku a tko protiv nje. Sad im to više nije jasno. Ovo su vremena sjajna i pogodna za ljude koji se žele jeftino istaknuti. Prvi mahnuti zastavom, na vrijeme se upisati u vodeću stranku – to može biti jamstvo dobra položaja, zamjena za stručnost i sposobnost. Takve pojave posebno bole hrvatskog čovjeka u tudini koji je imao prilike naučiti osnovna pravila demokracije. On se i dalje zauzima za domovinu, šalje joj humanitarnu pomoć, apelira, demonstrira za mir – ali je u sebi opterećen primisli da je mnogi-ma važan samo zato što pridonosi devize.

Sudionici s djecom oko fra Šite (najviši u sredini)

dobi od 3 do 15 godina. Predmet susreta bio je „Mladi u iseljenju u novonastalim političkim prilikama“.

Fra Šito je iznio stručne prouke kako iskorijenjenost iz rodnog zavičaja djeluje na iseljeničku dušu. Hrvatski ljudi u tudini su tijekom dugih godina iseljeničtva očuvali svoju kulturu i svoju istovjetnost – govoreći jezikom koji nitko nije priznavao, voleći državu koja nije postojala, uvijek u strahu pred oduzimanjem putnih isprava, saslušavanja i ucjena. Iz godine u godinu u stvarnosti je bilo sve manje onoga čime se je mogao poistovjetiti. Postajali su otuđeni, više u psihičkom nego u socijalnom smislu.

Prilike u domovini bitno su se promijenile. Dobili smo državu koju smo tako željno očekivali. Došla je demokracija ali s njom i rat i nova stradanja. Hrvati u tudini još uvijek pate. Još su puni strahova i nepovjerenja, posljedica sustava koji ih je gušio 45 godina. Dobili su državu, ali su postali još nesigurniji. Prije su barem

U hrvatskim zajednicama izvan domovine pojavljuju se pseudolideri, često istaknuti djelatnici bivših jugoklubova. Nepovjerenje i razdor očiti su u mnogim kulturnim i športskim društvima, također u političkim strankama.

U tako krizno doba vrlo je važna uloga socijalnih radnika i svećenika. Traži se zrelost i snošljivost. Nismo pozvani samo prigovarati, poput Izraelaca u pustinji žaliti za nekoć navodno „punim loncima“, već svaki od nas mora biti poput Mojsija na području svoga djelovanja. Kao što je Mojsije vodio narod u Obećanu zemlju tako i svaka majka i otac moraju voditi svoje dijete, svaki svećenik svoju zajednicu, socijalni radnik svoje klijente. Opasnost je, naime, da se svi pretvorimo u gundala, a ni u najtežim vremenima čovjek ne smije sumnjati u svoje ideale.

Drugi naraštaj Hrvata u iseljenju sve to doživljava drugačije od svojih roditelja. Oni su, premda, ovdje rođeni opterećeni

posebnim nevoljama. Osjećaju pritisak roditelja koji im stalno govore: moraš govoriti hrvatski, moraš ići u misiju, moraš se oženiti Hrvaticom, odnosno udati za Hrvata...

A mladi se poistovjećuju i s njemačkim društvom.

Malo koji narod ima u iseljenju tako brojni drugi naraštaj kao što ga ima naš hrvatski. Na svjetskim sveučilištima mnogo je hrvatskih sveučilištaraca. Oni imaju šire poglede, žive s dvije kulture, govore dva ili više jezika. U njima će mlada Hrvatska imati nevjerovatnu snagu.

Psiholozi i sociolozi utvrđuju da djeca iseljenika u užoj obitelji imaju više problema, da su sebičnija i nasrtljivija, ali u mnogočemu i uspješnija. Najuspješniji su oni pripadnici drugog selilačkog naraštaja koji prihvaćaju sva dobra roditeljske domovine i zemlje u kojoj su oni sami rođeni. Tko tu nađe pravu ravnotežu bit će zdrav i uspješan. Mlade treba sokoliti da su vredniji time što znaju dva jezika. Treba ih voditi na odmor u „Lijepu našu“ da zavole njezinu prirodu i kulturu.

Sve su brojniji multikulturalni brakovi, ali njihovu valjanost i sudbinu nitko još nije ozbiljnije proučavao. Političke naponosti i stranački sukobi razbili su mnoga prijateljstva i ohladili toplinu susreta. To nije dobro. Drugi naraštaj zacijelo će biti politički zreliji.

Posebna pozornost na ovom seminaru posvećena je radu u skupinama. Socijalni radnici analizirali su sebe, svoje obitelji, svoj rad. Supruge im prigovaraju da previše rade, da im se ne razlikuje radno i slobodno vrijeme. Oni se pak tuže da ne mogu drugačije. Posebno su opterećeni navalom prognanika, kojima često ne mogu pomoći. Od supruga se traži razumijevanje.

Cilj seminara bio je zapravo odmoriti se, opustiti i nešto naučiti. S djecom je radila gospođa Hildegard Bilić iz Stuttgarta. Kaže da su djeca vrlo ugodna, kreativna, samostalna i društvena. Predloženo je da na ovakvim seminarima uvijek bude netko tko će raditi s djecom i to ne samo da ne smetaju roditeljima. Djeci se mora dati do znanja da su važna. Upravo to su ona osjetila slaveći euharistiju s fra Šitom i odraslima. On je i za njih propovijedao, a ona su pjevala „Bože moj dopusti mi“. Bio je i, naime, blagdan sv. Franje. Jedna šestogodišnja djevojčica reče mami da će svake nedjelje ići na misu gdje Šito svira.

Tema dogodišnjeg takva skupa bit će „nadarena djeca“.

Stanka

DUHOVNE VJEŽBE ZA HRVATSKE DUŠOBRIŽNIKE U EUROPI

Katolički sigurno i uvijek u službi naroda

Voditelj dr. fra Marijan Vugdelija s kolegama svećenicima u predahu

Ovogodišnje duhovne vježbe za sve svećenike u službi hrvatskih katoličkih misija širom Europe održane su ove godine u Wiesbadenu od 5. do 8. listopada. Vodio ih je mladi, već vrlo poznati stručnjak za tumačenje Svetoga Pisma, prof. franjevačke bogoslovije u Makarskoj **dr. fra Marijan Vugdelija**. Govorio je tako jednostavno i nenametljivo, a toliko stručno i katolički sigurno, da su svi nazočni mogli u tome pronaći svoja vlastita svakodnevna pitanja i odgovore koji se ne odlažu u knjigu nego se neposredno provode u život. Dr. Vugdelija doista poznaje ne samo svoj predmet nego svu povijest razvoja katoličke misli i prakse te zna „iz svoga blaga iznositi novo i staro“ – kako to reče Isus o učiteljima koji poznaju tajne Kraljevstva Nebeskoga. Tako suvremeno vjerničko razmišljanje postaje vrlo praktično, pronalazeći doista nova rješenja, ali bez potrebe da zbog toga prekida s cjelinom katoličke baštine.

Razumije se da sva razmišljanja i molitve na tim duhovnim vježbama nisu mogla mimoilaziti strašnu nevolju što je zatekla domovinu. Također, premda nova hrvatska država već razvija svoja ustrojstva ne samo u domovini nego i u inozemstvu, hrvatski svećenici u neposrednoj praksi osjećaju sve brige i tjeskobe svoga naroda, narod od njih po drevnoj navici očekuje svjetlo i pomoć, a oni ne bi ni znali služiti Bogu drugačije nego da služe narodu. Zato se u sklopu ovih duhovnih vježbi našlo vremena da svećenicima progovori prvi poklisar Republike Hrvatske u Saveznoj Republici Njemačkoj **dr. Ivan Ilić**, a

drugog dana i pomoćnici ministara prosvjete, kulture i športa i inozemnih poslova. Susret s poklisarom dr. Ilićem bio je vrlo otvoren i doista pun pitanja. Odao je priznanje svemu što su svećenici dosad učinili služeći domovini i upozorio da tom

služenju nije kraj. Pokazalo se da organizacija hrvatskih diplomatskih i konzularnih službi u Njemačkoj iz sasvim određenih razloga ide sporije nego što se očekivalo. Posebno je teško na vrijeme zadovoljiti zahtjeve tako brojnih Hrvata u Njemačkoj za izdavanje hrvatskih putovnica i drugih važnih dokumenata.

Iskrsnulo je pitanje smiju li uopće svećenici kao takvi bilo kakvim dokumentom svjedočiti o nečijoj nacionalnosti odnosno etničkoj pripadnosti. Brza i bitka rasprava urodila je plodom. Ako državi i narodu trebaju stanovite časne usluge glede raznih dokumenata koji po sebi ne spadaju u crkvenu nadležnost, zar nije u redu da država smatra hrvatske katoličke misije „vjerodostojnim mjestima“ (loca credibilia) kako su tijekom stoljeća bili smatrani kaptoli, samostani i druge crkvene ustanove? U takvu svojstvu svećenik doista može posvjedočiti ono što doista zna, a što je čovjeku od koristi. Skup je pohodio i ravnatelj hrvatske inozemne pastve **mons. Vladimir Stanković**. U misi koju je predvodio održao je vrlo informativnu propovijed. ■

AACHEN-STECKENBORN

Biblijski seminar

Skupina zauzetih vjernika iz HKM Aachen, uglavnom bračni parovi, neki i s djecom, okupili su se od 30. listopada do 1. studenoga na intenzivni biblijski seminar u Caritasovu domu u Steckebornu. Seminar je potaknuo i predvodio pastoralni suradnik Ivan Rušev, a voditelj je ovaj put bio don Živko Kustić. Budući da je riječ o ljudima koji se otprije poznaju i prijateljuju, stvorilo se vrlo povoljno ozračje iskrenosti u molitvi i izražavanju misli. Zajedno su pripremali obroke i održavali red. Posljednji je susret bio sudjelovanje u hrvatskoj misi u crkvi sv. Petra u Aachenu na Sve svete. ■

„Stepinčeva katedrala '92“ preko Australije u Zagreb

- Dosad najprivlačnija estradna dobrotvorna priredba u inozemstvu i u domovini okuplja najistaknutije umjetnike i šalje znatnu novčanu pomoć obnovi domovinskih svetinja.

Festival „Stepinčeva katedrala“ što su ga lani pokrenuli fra Petar Vučemilo i fra Nedjeljko Brečić, ove se godine umjetnički proširio i zaokružio te se nakon Düsseldorfa i Ludwigsburga izveo u Camberi, Melbourneu i Sydneyu – da završi u Zagrebu. Ovogodišnji festival „Stepinčeva katedrala '92.“ otvorio je predsjednik Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu naše biskupske konferencije, zadarski nadbiskup Marijan Oblak. Po Australiji ga je vodio njegov nadbiskup koadjutor Ivan Prenda, a završnu izvedbu u zagrebačkoj koncertnoj dvorani „Vatroslav Linsinski“ obećao je svojom nazočnošću označiti predsjednik Hrvat-

min Stavros, Vera Svoboda, Ivica Šerfezi, Zdravko Škender, „Trio Rio“, Elvira Voča, Dražen Žanko i Oliver Dragojević. Svi su se oni odrekli plaće, odnosno premije, u korist obnove naših porušenih crkava.

Na izvedbi u Düsseldorfu okupilo se oko 6500 Hrvata, a sutradan se za ludwigsburški Forum am Schlosspark u Bürger-saal tražila karta više, premda je cijena bila 50 DEM. Među mnogim Hrvatima našlo se i više njemačkih vjernika. Vladu Republike Hrvatske predstavljala je iz Zagreba prof. Katarina Fuček, a mjesnu njemačku biskupiju Rottenburg-Stuttgart prelat dr. Jürgen Adam i ludwigsburški dekan Paul Kopf. Gradonačelnici

Na otvaranju u Düsseldorfu

Pred mnoštvom u Sydneyu

ske biskupske konferencije, nadbiskup zagrebački kardinal Franjo Kuharić. Sva čista prošlogodišnja dobit od 110 tisuća DEM darovana je za popravak i obnovu zagrebačke katedrale, a ovogodišnji čisti prihod namjenjen je porušenim i popaljenim crkvama u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

I u Düsseldorfu 17. i Ludwigsburgu 18. Listopada, također po Australiji, bilo je očito da se hrvatsko mnoštvo okupilo više iz solidarnosti s ugroženom Hrvatskom nego zbog doista izabranog zbora hrvatskih estradnih umjenika. Sudjelovali su Ranko Boban, Lili Carmen, Meri Cetinić, Đuka Čaić, Daniel, Šito i Radovan Čorić, Ljupka Dimitrovska, Sanja Doležal, Rajko Dujmić, Ivo Fabijan, Inge Hainl, Matko Jelavić, Tereza Kesovija, Đani Maršan, Hrid Mاتیć, Pero Panjković, Nino Prša, Kićo Slabinac, „Srebrna krila“, Jas-

Ludwigsburga ne mogaše doći na festival, ali su stigli navečer u hotelu i restoranu „Alka“ izraziti svoje poštovanje Hrvatima i solidarnost s ugroženom Hrvatskom.

Posebno je zabilježeno da festival „Stepinčeva katedrala 92.“ nije bio oskvrnjen ni trunkom mržnje ili osvete prema krvolocima. Sve pjesme i skladbe – kao i umjetnici u crnini – sjajili su pravedničkom vjerom, ljubavlju i nadom u pobjedu slobode i mira.

Nadbiskup Marijan Oblak je u nedjelju 18. listopada u sklopu festivala u Ludwigsburgu i Bietigheimu predvodio svečane mise s prigodnim propovijedima. Svi posjetitelji festivala imali su priliku uz Bilten festivala sa slikama pjevača i njihovim novim pjesmama nabaviti video kasete i magnetofonske kasete.

Svi izvođači festivala s franjevačkim inicijatorima i nadbiskupom Prendom puto-

vali su u Australiju preko Tokija. U australskim gradovima Hrvati su im priredili vrlo srdačne dočeke. Izvjestitelji bilježe da takva oduševljenja i pljeska nije još bilo u povijesti iseljene Hrvatske. U Camberi festival je ispunio dvoranu od 1000 mjesta, u Melbourneu se na igralištu nogometnog kluba „Croatia“ okupilo oko 7000, a u Sydneyu na istoimenom igralištu 11000 Hrvata. Od prodaje karata bio je bruto prihod: u Camberi 21 tisuću dolara, u Melbourneu 90 tisuća dolara i u Sydneyu 141 tisuća dolara.

U nedjelju 25. listopada su mise u tamošnja tri hrvatska centra predvodili: u jednom nadbiskup Prenda, u drugom Šito i Radovan Čorić s Josipom Božićem, a u trećoj Petar Vučemilo i Nedjeljko Brečić.

Mnogobrojni australski Zadrani su preko tamošnje televizije i radio stanica izvješćeni da je došao njihov nadbiskup, te su nagnuli s njime se susresti. Na misi u Sydneyu okupilo se njih više od 1500.

Bilo je i nevolje: u Camberi je u hotelu gdje su se smjestili naši pjevači netko pustio suzavac. Pjevači zbog toga ne plaću, a tamošnja policija kaže da će pronaći krivca.

Očito se pred našim očima, među brojnim naoko sličnim priredbama, rada čvrsta i sadržajna tradicija koja će se nastavljati iz godine u godinu. Začetnici i organizatori: hrvatski svećenici u Ludwigsburgu fra Petar Vučemilo i fra Josip Božić zajedno s düsseldorfskim fra Nedjeljkom Brečićem najviše da bi festival

„Stepinčeva katedrala 93.“ pohodio SAD i Kanadu. Završna izvedba festivala u Zagrebu 31. listopada u koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“ pobudila je doista veliko zanimanje. Sve su ulaznice rasprodane te ih mnogi više nisu mogli dobiti. Kardinal Franjo Kuharić koji se oporavlja od nedavne operacije nije se mogao pojaviti pa je sve okupljene u ime crkvenoga vrha pozdravio mons. Valdimir Stanković, ravnatelj hrvatske inozemne pastve. To Ravnateljstvo je zajedno s HKM Düsseldorf i Ludwigsburg suorganizator festivala. Najistaknutiji gosti bili su predstavnik Svetog Oca apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giulio Einaudi i predstavnik predsjednika Republike Hrvatske, voditelj njegova ureda, prof. dr. Jure Radić. Festival je vodila Ksenija Urličić. Uzeli su riječ i glavni organizatori fra Petar Vučemilo i fra Nedjeljko Brečić. Hrvatska televizija uživo je prenosila festival puna tri sata.

Osim nabrojenih doista najistaknutijih hrvatskih estradnih umjetnika koji su nastupili svojim izvedbama bez nadmetanja i nagrada, u festivalu je sudjelovalo i dvanaest što pojedinaca što skupina iz hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, a zatim i dva vrsna hrvatska pjevača iz Australije. Prve večeri u Düsseldorfu nastupilo je dvanaest sudionika iz Njemačke. Od njih je sutradan u Ludwigsburgu u polufinalu nastupilo šest, a u Zagrebu su kao finalisti nastupili skupina „Tin“ iz Frankfurta, Sandra Lovrenčić iz Berlina i skupina „Abstract personality“ iz Ludwigsburga. Na sva tri mjesta u Australiji, a zatim i u Zagrebu nastupili su naši pjevači iz Sydneya Lapić i Zorić.

Prema dosadašnjim podacima bruto prihod svih priredaba festivala „Stepinčeva katedrala 92.“ iznosi oko 500 tisuća DEM, a od neto prihoda je već upućeno u domovinu nešto više od 200 tisuća DEM.

fra Vladimir Tadić

Antićeva proslava za hrvatski ugled

● Širi se glas o svetosti tihog dobrotvora, čudotvorca i poznavaoa tajni ljudskih savjesti, fra Ante Antića

Fra Ante Antić umro je u Zagrebu 4. ožujka godine 1965. Oni koji ga se sjećaju i koji su za njega čuli žele ga i drugima približiti. Fra Vladimir Tadić putuje zato i po hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj, kao i po župama u domovini. Pozivaju ga župnici i misionari. Fra Vlado je Antićev vicepostulator, što znači da mu je dužnost voditi postupak da fra Ante bude proglašen najprije blaženim a zatim i svetim. Mnogi koji su se fra Anti obratili molitvom za zagovor uvjerali su se da on jest svet i da može iz raja čudesno pomoći u raznim životnim nevoljama. Ali, to treba dokazati pred visokim crkvenim sudijem u Rimu, da bi Sveti Otac mogao našega brata uzdignuti na čast oltara. Papa pak neće nikog proglasiti blaženim i svetim dok se ne uvjeri da mnogi ljudi tako misle o dotičnom pokojniku. To mišljenje mnogih zove se **glas o svetosti**. Onaj o kome se vodi takav postupak zove se slugom Božjim.

Tijekom prošle godine vicepostulator fra Vlado pohodio je tako misije u **Münchenu, Frankfurtu i Esslingenu**, a ove godine u **Rüsselsheimu-Kelsterbachu i Mainzu** da onda u nedjelju 18. listopada na poziv fra Josipa Lucića održi „Antićev dan“ u **Waiblingenu**.

Na poziv fra Petra Vučemila i fra Josipa Božića fra Vlado je od 17. listopada do 1. studenog održao predavanja i mise s propovijedima u **Ludwigsburgu** i njegovoj okolici: u **Bietigheimu, Illingenu, Weiingenu/Enzu i Oberdingenu**.

U **Stuttgartu** je vicepostulator na fra Marinkov poziv tamošnjim hrvatskim sveučilištarcima održao predavanje s naslovom „Svetost, sveci i rad na proglašenju blaženim i svetim o. Ante Antića.“ Među mladima koji su te srijede 21. listopada ispunili tamošnju vjeronaučnu dvoranu bilo je i onih koji u sklopu svog vjeronauka još nisu čuli o tim pitanjima. No, mnogi su se ozbiljno zainteresirali, te je rasprava bila napeta. Fra Vlado je mogao izvijestiti slušatelje da se postupak koji se u zagrebačkoj nadbiskupiji vodi za proglašenje blaženim fra Ante Antića privodi kraju. Zaključnu sjednicu krajem veljače iduće godine vodit će kardinal Franjo Kuharić. Ono što nakon toga proдре u širu javnost vjerojatno će pokrenuti i one koji još ne shvatiše koliko je važno uzdizati hrvatske duhovne velikane u cijeloj međunarodnoj katoličkoj javnosti.

VAT

Hrvati na sajmu knjiga u Frankfurtu

Ivan Aralica, Vinko Nikolić i Branimir Donat na književnoj večeri

Hrvatski izložbeni prostor na ovogodišnjem frankfurtskom sajmu knjiga bio je označen likom Gospe Velikog hrvatskog Zavjeta, odnosno odljevom onog najstarijeg našeg Gospina lika u Zvonimirovoj bazilici nedaleko Knina. Taj Gospin lik prožimao se s velikim napisom CROATIA; hrvatska kultura dostojanstveno je svjedočila svoje podrijetlo iz kršćanskih, sredozemnih, europskih korijena. Razmjerno brojni izdavači s bogatom ponudom knjiga koje raznolikošću sadržaja i opremom idu ukorak s najboljim svjetskim dostignućima, morali su izazvati čuđenje stranaca koji svakog dana slušaju kakav rat bjesni na hrvatskom prostoru. Tiskovna konferencija pružala je upravo odgovore na pitanja o „Kulturnom životu u Hrvatskoj u uvjetima rata i obnove“. Predstavljeno je više značajnih knjiga; od ustuka velikosrpskim lažima (Anto Knežević: „Mitovi i zbilja“ – An analysis of serbien propaganda) do znanstvenih informacija o hrvatskoj stvarnosti (Zemljopisni atlas Hrvatske i Povijest hrvatskoga naroda od Trpimira Macana). Posebno je zanimanje izazvala knjiga „Sokak triju ruža“ od Ivana Aralice – niz ogleada i priča o ratu za nezavisnost. „Tri ruže“ bile bi tri vjere ili nacije, a „sokak“ od njih ne miriše nego krvavi. U petak 2. listopada na književnoj večeri uzeli su riječ mnogi naši književnici: **Aralica, Nikolić, Donat** i drugi.

STRUČNA IZOBRAZBA PASTORALNIH SURADNIKA

Znademo li i sakramentima naviještati Evanđelje?

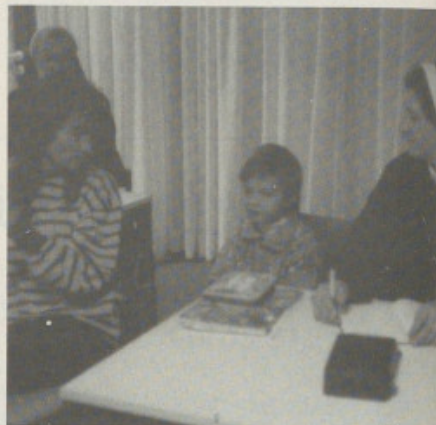
Dr. fra Bernardin Škunca drži predavanje u dvorani starinskog dvorca

● Zašto vjeronaučni programi nisu povezani s nedjeljnim bogoslužjima?

Pastoralni suradnici i suradnice hrvatskih katoličkih misija iz cijele Njemačke sastali su se 19. do 22. listopada u Mainzu na trodnevne stručnog usavršavanja (permanentna izobrazba). Ove je godine predmet proučavanja označen zajedničkim naslovom. „**Sakramenti Crkve – cilj nove evangelizacije**“, a voditelj je bio **dr. fra Bernardin Škunca**, stručnjak za liturgijski pastoral. Okupilo se više od pedeset pastoralnih suradnica i suradni-

ka. Sudjelovao je i naddušobrižnik fra Bernardo Dukić s gotovo cijelim osobljem Hrvatskog naddušobrižničkog ureda u Frankfurtu. Predavač je sustavno izlagao suvremenu problematiku nove evangelizacije, navještanja Evanđelja suvremenom svijetu. Kao liturgičar posebno je nastojao otkrivati mogućnost da drevni i posvećeni liturgijski znakovi postanu prepoznatljivi našim suvremenicima. Podijelivši se u radne skupine sudionici su se posebno trudili razmisliti o oživljavanju nedjeljnog liturgijskog slavlja, o povezivanju tjedne kateheze nedjeljne liturgije te o pripremi nedjeljnog bogoslužja u ovogodišnjem biblijskom tjednu.

Nakon rada po skupinama posebno se zaoštrilo pitanje kako povezati vjeronauk s nedjeljnom misom. S jedne je strane očito da je nedjeljna euharistija glavni izvor i sadržaj života Crkve te se vjeronauk koji mlade ne uvodi u redoviti liturgijski život mora smatrati promašenim; s druge je strane poznato da postojeći vjeronaučni planovi, programi i udžbenici, osobito novouvedenog školskog vjeronauka uopće ne predviđaju redovitu vezu toga vjeronauka s liturgijskom godinom. Vjeroučiteljima preostaje otimati gdje se ukaže prilika malo vremena od kojeg vjeronaučnog sata se povezivanje s idućom nedjeljnom misom, ali to ne može biti sustavno. Nezaobilazni zadatak ostao je kao otvoreno pitanje. ■

Najmirniji i najpažljiviji slušatelj bio je dječak Kristijan Zovko kojega majka Lucija nije imala kome ostaviti.

MAINZ

„Kako ove žene mole!“

Nedavno je, dostojanstveno i svečano, proslavljen srebrni jubilej HKM Mainz, ali njeni duhovni pastiri – fra Stanko i s. Dionizija – odmah krenuše u nove pothvate. Upriličili su trodnevni seminar za majke. Osamnaest žena-majki povedoše u Vallendar, tu duhovnu oazu gdje sve, priroda i okoliš upućuje na Boga. Kad smo se u petak 9. listopada ugodno smjestili u sestarskom gostinju, fra Stanko nas je okupio da nam posvijesti cilj takva zajedništva i da nam progovori o zagovorničkoj molitvi. Biblijskim likovima Mojsija, Pavla i Isusa Krista predložio nam je kakva bi trebala biti naša molitva i naša skrb za narod u ovo doba. Iza predavanja i ružarija župnik se vratio u Mainz, a mi smo ostale sa s. Dionizijom, Biblijom, pjesmaricom i krunicom još dva dana.

Znale smo da je naša sestra prijatelj knjige, molitve i rada. Ali je i za nas bila novost da ona sve to uspijeva pretočiti u druge tako lako, jednostavno, uvjerljivo i prihvatljivo. Uloga i lik žene, koja ni u našem narodu nije na zavidnoj cijeni, kroz njena je predavanja dobila u našim očima sasvim nove razmjere, premda smo i same žene. Sve je govorila od srca i bez predavačkih papira.

Čitala je samo biblijske ulomke istaknuvši da to čini kako bismo tu riječ prihvatili kao izravni Božji govor nama danas upravljen. Zato nije tih dana ni imala slobodna vremena. Pred vratima njene sobe uvijek je čekala koja od nas da kroz osobni i otvoreni razgovor posvijesti svoju ulogu majke i žene u obitelji i zajednici. Stoga je i dnevni red bio zgusnutiji od predviđenog. Mnoge od nas po prvi su put čitale pred zajednicom, opuštenije pjevale.

Kad je župnik došao po nas poglavarica te kuće mu je rekla: „Patre, kako ove žene mole! Kako ste vi pobožan narod! Pomagale su nam i u pospremanju. Naša vam je kuća uvijek otvorena.“

Župnik nam je rekao da smo i nesvjesno bile ambasadori Misije i Hrvatske, jer kroz tu kuću mnogi prolaze. Preostalo nam je da svaka svoju obitelj i sve zajedno župnu zajednicu uvjerimo u korisnost takvih susreta, a zna se da je proroku najteže među njegovima... T.M.

Hrvati izvan domovine s pravom su ponosni na svoju Crkvu, koja im je pomogla sačuvati ponos.

Msgr. R. Amann

500 mladih na putu u Emaus

● Biblija je i naša osobna povijest, jer u svakoj biblijskoj osobi i događaju prepoznajemo sebe

Oko 500 hrvatskih katoličkih djevojaka i mladića okupilo se 10. listopada na veliki molitveni susret u mjestu Pfuhl kod Neu Ulma.

Htjeli su zajedno moliti i razmišljati o Bibliji. Geslo susreta bilo je „Ostani s nama Gospodine“, a zajednički naslov „Biblija – naš životni put“. Na početku je sudionike pozdravio svećenik Ilija Petković, voditelj HKM Schwäbisch Gmünd. Upozorio je da je riječ o susretu u sklopu „Godine s Biblijom“. Mladi trebaju završiti u tu knjigu života koja je svjedočanstvo drugovanja čovjeka s Bogom, Povijest Spasenja, patnje nemira i smirenja – poput povijesti putovanja s Kristom u Emaus. To je i naša osobna povijest, jer u svakoj biblijskoj osobi i događaju prepoznajemo sebe. Biblija kao povijest propasti i spasenja nije dovršena. Svaki živući čovjek nastavlja pisati nove stranice propasti i sreće. Ni dobro ni zlo, ni sreća ni nesreća nisu iscrpljeni; svaki novi čovjek nanovo ih živi. Za dobro činiti potrebna je Božja pomoć. Zato i jest geslo susreta „Ostani s nama Gospodine“.

Svaki sudionik susreta dobio je evanđeosko štivo o Isusovu susretu s apostolima na putu u Emaus (Lk 24, 19–30). Na osnovu toga teksta svaki je mladi sudionik trebao obraditi jednu od šesnaest zadanih tema, a zatim su plodove skupnoga rada iznijeli u poslijepodnevnom programu.

Evo što su neki od njih rekli:

O kruhu – kruh je znak života; Bog nam daje kruh za život vječni.

O križu – Isus nas je po križu spasio; republike Hrvatska i Bosna i Hercegovina upravo su razapete, prolaze kroz patnje i smrt; Vjera omogućuje nadu.

O miru – mir je poruka Božja; Isusov je pozdrav „Mir s vama“; svi želimo mir i svi se moramo za mir zauzimati.

O vjeri – vjera nas je ovdje okupila. Treba vjerovati u Boga i imati povjerenja u ljude; nikad vjeru zatajiti; vjera nam daje nadu.

O ljubavi – o ljubavi se mnogo piše, govori i pjeva, a što je zapravo ljubav? Bog je Ljubav. Čovjek je izraz Božje ljubavi; ljubav, a posebno ljubav prema neprijatelju traži žrtve; ljubav je najjača kad pobjeđuje mržnju. Hvala ti Bože na najljepšem daru: ljubavi!

Pozornica je bila ukrašena likom velike otvorene Biblije, djelom pastoralnog suradnika u HKM Ulm Julija Lovrić-Caparina. Na njoj su se izmjenjivali mladi s velikim plakatima na kojima su bili ispi-

Pogled u dvoranu za vrijeme susreta

Foto: W. Widemann

sani izričaji iz njihovih radova. Govorili su o radosti susreta, o razumijevanju, tuži, putu, zajedništvu, svjetlu, prijateljstvu. Rekoše da je Isus najveći prijatelj ljudi, a euharistija znak trajnog prijateljstva.

Djevojka iz Heilbronna pročitla svoj sastav pun razočaranja, tuge i straha, ali također nade da će se ratom razorena prijateljstva možda nekad obnoviti.

Mladi iz Waiblingena uzeli su za predmet razmišljanja Riječ. Na osnovu biblijskog štiva zaključili su da Božja Riječ stvara i oživljava. Isus je najveća Božja Riječ čovjeku. Učenici su bili slijepi od boli, izgubivši učitelja, no Uskrsli ih kori, tumači Pismo i lomi kruh.

Hercegovački franjevac Pio Pejić pripratio je mlade za sakrament pomirenja, a zatim su slavili euharistiju. Skladno pjevanje predvodio je fra Radovan Ćorić.

Prelat Jürgen Adam je u propovijedi pohvalio mlade kako otvoreno i smjelo govore o teškim pitanjima.

Mladi iz misije Ulm u prekrasnim narodnim nošnjama prinijeli su na oltar svoje darove: kruh i vino, golubicu mira na jastuku s hrvatskom trobojnicom i sliku Majke Božje Bistričke. Predstavnici mladih iz svih 16 misija prinijeli su kutije sa svojim radovima na kojima su bile napisane teme što su ih obrađivali. Na kraju mise prolomi se iz 500 grla pjesma „Ostani s nama“.

Mladi su se zatim zabavljali, pjevali i plesali uz glazbu sastava „Abstract Personality“ iz Ludwigsburga, a onda voditelj programa svećenik Luka Lucić iz HKM Rottweil svečano proglasi da je završen 6. molitveni susret hrvatske katoličke mladeži iz biskupije Rottenburg-Stuttgart. s.v.

Pet srpskih mladića napali mladog Hrvata i nožem mu u prsa urezali srpski grb

Njemačku javnost ogorčio je zločin koji se dogodio u Stuttgartu 14. listopada oko 22,30 sati. O tome je prigodnim crtežom izvijestio odmah sutradan ilustrirani dnevnik „Bild“ pod naslovom „Jugorat u Stuttgartu“. Hrvat Ivo V. 19. godišnjak koji trajno živi u Stuttgartu vraćao se one noći od prijatelja kući. Na prsima je kao i obično nosio značku u obliku hrvatskog grba. U parku u Vaihingenu prišla su mu petorica Srba u crnim kožnim jaknama.

„Zašto nosiš tu značku?“, upitao ga je jedan od njih. „Zato jer sam Hrvat“, odgovorio je Ivo. Odmah su skočili na njega, počeli ga tući i oborili ga na tle. Dok su ga četvorica držala peti mu je velikim nožem u prsa urezao srpski grb, razmjera 30 puta 30 centimetara. Nakon što su napadači pobjegli ranjenik je spašen u bolnici Marienthospital. Događaj je toliko užasn timerio njemačke novinare da su zločince, što inače ne uobičajaju, nazvali beštijama.

UZ BIBLIJSKI TJEDAN

Predstavljam vam Bibliju

Evangelist Luka (Lk 4,16 sl) ovako opisuje prvi Isusov javni nastup. Bilo mu je oko 30 godina. Jedne subote ušao je u zbornicu, bogoslužno mjesto gdje su se sastajali pobožni Židovi. Svaki je odrastao Izraelac mogao u zbornici ustati da čita. Te subote ustade Isus. Pruže mu knjigu proroka Izaije. On otvori knjigu i stade čitati: „Duh Gospodnji na meni je, on me pomaza ... on me posla!“ (Iz 61,1 sl).

Isus se toga dana predstavio kao Božji poslanik da pun Duha Svetoga započne svoje veliko djelo ljudskoga spasenja. Poslije ćemo u Svetom pismu čitati, u Djelima apostolskim, kako je sveti Petar cijeli život Isusov sazeo u riječi: „... jer Bog bijaše s njime, prošao je zemljom čineći dobro“ (Dj 10,38).

Danas je **nedjelja Biblije**. I zato sam počeo s Isusom: kako je on u Bibliji otkrio svoj poziv, svoje poslanje. **Biblija je knjiga koja poziva svakoga čovjeka** i sve ljude: da po Bibliji otkrijemo svaki svoj poziv koji nam Bog upućuje. Svaki čovjek – po Bibliji – može, kao i Isus, primiti Duha Svetoga da izvrši svoj poziv, svoje poslanje, svoju dužnost: i u obitelji i u društvu i u Crkvi i u svojim profesionalnim odgovornostima. Budi čovjek, budi čovjek po Bogu, budi čovjek sam i s drugima i prema drugima, eto nam temeljne upute Biblije. I povijest svakoga čovjeka koji živi po Bibliji završava – na svoj način – kao i zemaljska povijest Isusova: „... i prođe zemljom čineći dobro!“

Biblija je knjiga koja nije odjednom nastala. To je zapravo mala biblioteka, zbirka knjiga. Dijeli se na dva velika dijela: Stari i Novi zavjet. **Središte cijele Biblije** je upravo on, **Isus Krist**. S njime svršava Stari, a započinje Novi zavjet. Stoga stari pročelni mozaici u drevnim bazilikama svima vjernicima u bogoslužju stavljaju pred oči njegov lik, lik Isusa Krista. U ljevici drži golemu knjigu – knjigu Svetoga pisma – prislomljenu uz grudi. Desnicu svečano uzdiže, kao učitelj koji naučava. Kao da nama, baš nama, danas i ovdje sakupljenima u njegovo ime zbori svoju riječ. Onu riječ koju je izrekao u svojoj posljednjoj propovijedi po Matejevu, Markovu i Lukinu evanđelju: „Nebo će i zemlja proći, ali moje riječi ne, neće proći!“ (Mt 24,35).

Koji je glavni sadržaj Biblije? Kratko bismo to mogli odgovoriti ovako: Bog – čovjek – svemir u uzajamnim odnosima.

Biblija je prije svega **knjiga o Bogu**. Od stranice do stranice, od jedne knjige do druge, od početka do kraja – Biblija je veliko svjedočanstvo o Bogu kojega nam je Isus objavio da je OTAC I SIN I DUH SVETI. I da je on Bog koji nas ljubi i koji nas je „za sebe stvorio te je nemirno naše srce dok se ne smiri u Bogu, kako kaže sveti Augustin.

Biblija je nadalje **knjiga o čovjeku**. Po Bibliji, istina, čovjek je „prah i pepeo“ (Post 3,19,18,27), krhko stvorenje koje je kadro sve zabrljati. Ali s Bogom – čovjek može uvijek početi iznova, može se „očovječiti“, kako su voljeli reći mudri kršćani, do te mjere da ga Bog želi učiniti sebi sličnim, dionikom svojega vječnoga života. I upravo je to najveće značenje Biblije: ona je mnogim ljudima – tisućama i tisućama, štoviše značenje Biblije: ona je mnogim ljudima – tisućama i tisućama, štoviše milijunima i milijunima – pokazala put kako se postaje čovjek dostojan toga imena.

Biblija je **knjiga o svemiru**. Svemir je stvoren radi čovjeka, da mu bude stanom, obitavalištem. Onako kako je Bog rekao prvom ljudskom paru: „Plodite se i množite i napunite zemlju!“ (Post 1,28). No čovjek je pozvan da gaji ovu zemlju, da je sebi i svojim potomcima učini uvijek sve ljepšom i boljom. Stoga je čovjek Bogu odgovoran i za zemlju i za drugoga čovjeka. Čovjek ne smije biti Mrzitelj nego Ljubitelj svega što je dobro, što je sveto, što je pošteno, što je čovjeka i Boga dostojno.

Bibliju su napisali ljudi, ali mi vjernici – i Židovi, koji s nama priznaju Stari zavjet, i kršćani svakog imena koji priznaju Stari i Novi zavjet – mi vjernici vjerujemo da su sveti pisci pisali svoje svete knjige **po Božjem nadahnuću**. U drugoj poslanici Timoteju čitamo: „Sve je pismo **bogoduh**, korisno za poučavanje... i odgajanje u pravednosti da čovjek Božji – tako se u Svetom pismu zove vjernik: čovjek Božji – bude vrstan i za svako dobro djelo podoban“ (2 Tim 3,16).

Bez Biblije ne da se razumjeti kršćanska civilizacija Zapada. I naša hrvatska kultura u mnogome bi nam bila zagonetkom bez Biblije. **Judita** Marka Marulića, **Suze sina razmetnoga** Ivana Gudulića, **Svaki-dašnja jadikovka** Tina Ujevića – samo da neke spomenemo – nerazumljivi su bez

piše: prof. dr. fra Bonaventura Duda

Biblije. Ako zastanete **pred portalom Radovanovim** u Trogiru, ako dodete u **Meštrovićev Kaštelet** u Splitu (s velikim duborezima Isusova života u drvu) – bez Biblije stajat ćete nijemi i nemošti, ne razumijući ništa.

Bez biblijskih nadahnuća ostao bi nam nejasan veliki **Michelangelo**, a ne bi bilo ni **Haendelova Mesije** ... O toj temi ne bismo brzo svršili, neiscrpiva je.

Ali ono što je najveće i najvažnije: **bez Biblije ne bismo imali tako sigurne nade u svoju perspektivu preko groba**. Po Bibliji Bog živi odvijeka do vijeka, on je vjekovječan. Ali po Bibliji i čovjek ima udjela u Božjoj vječnosti. Jednom stvoren, stvoren je i određen da živi zauvijek. To je nada koju u svome Vjerovanju izražavamo: „Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni!“ Piše u Svetom pismu u Otkrivenju sv. Ivana Apostola: „Bog će nam otrti svaku suzu s očiju te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti... Evo sve činimo novo!“ (Otk 21,4).

Biblija je stoga u isto vrijeme i **knjiga života i knjiga nade**. Čovjek Biblije čovjek je poduzetan. Njega zlo ne može satrti jer znade da je po sebi malen i ograničen, ali da s Bogom može sve. To je najkraće izrazio sv. Pavao: „Sve mogu u onome koji me jača, u Bogu“ (Fil 4,13). Kao knjiga nade – pa kada i sve ljudske nade propadnu – Biblija uvijek iznova nadahnjuje sve najljepše težnje čovječanstva za dobrim, lijepim i uzvišenim. Nadasve, **Biblija je knjiga čovjekoljublja**. Po Bibliji nije moguće ljubiti Boga ako nismo dobri s ljudima, ako ne umijemo živjeti jedni s drugima. Sv. Ivan krajnje izazovno pita: „Rekne li tko: Ljubim Boga, a mrzim brata svog – lažac je! Jer tko ne ljubi svoga brata koga vidi, Boga

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE 2 Mak 7, 1–2. 9–14

Čitanje knjige o Makabejcima

U one dane: Uhvatiše sedmoricu braće zajedno s njihovom majkom. Kralj naredi da ih biju bičevima i volovskim žilama: htjede ih prisiliti da jedu zabranjeno svinjsko meso. Jedan od njih progovori u njihovo ime: „Što nas želiš pitati i od nas saznati? Radije ćemo umrijeti nego da prestupimo zakone svojih otaca!“

Drugi izdišući reče: „Ti nam, zlikovče, oduzimaš sadašnji život, ali će nas Kralj svijeta, zato što umiremo za njegove zakone, uskrisiti na život vječni.“

Nakon njega mučili su i trećega. On spremno isplazi jezik, kad su zatražili, i hrabro ispruži ruke. Junački reče: „Od Neba sam primio ove udove, ali ih zbog njegovih zakona prezirem, i nadam se da ću ih od njega natrag dobiti.“ I sam kralj i njegova pratnja zadiviše se hrabrosti mladića koji je prezirao muke.

Kad je taj preminuo, podvrgli su četvrtoga istim mukama. Prije nego što je izdahnuo reče ovo: „Blago onom koji umre od ruke ljudi, u čvrstoj nadi koju ima od Boga: da će ga Bog uskrisiti! A ti – za tebe nema uskrsnuća na život!“

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 17 (16)

Kad se probudim, Gospodine, naužit ću se pojave tvoje.

Počuj, Gospodine pravedni,
i vapaj mi poslušaj,
usliši molitvu iz usta iskrenih!

Korak mi čvrsto prionu za tvoje staze,
ne zasta mi noga na putima tvojim.

Zazivam te, Bože, ti ćeš me uslišiti:
prikloni mi uho i čuj riječi moje.

Sakrij me u sjenu krila svojih
a ja ću u pravdi gledati lice tvoje,
i kad se probudim,
naužiti se pojave tvoje.

2. ČITANJE 2 Sol, 16–3,5

Čitanje Druge poslanice svetoga Pavla apostola Solunjanima

Braćo! Sam Gospodin naš Isus Krist i Bog, Otac naš, koji nas uzljubi i koji nam po milosti dade trajno ohrabrenje i dobru nadu, neka ohrabri vaša srca i neka ih učvrsti u svakom dobrom djelu i riječi. Uostalom, molite, braćo, za nas da riječ Gospodnja trči i proslavlja se kao i u vas i da se oslobodimo neumjesnih i opakih ljudi. Jer, nemaju svi vjere! Ali, vjeran je Gospodin koji će nas učvrstiti i sačuvati od Zloga. A uzdamo se, u Gospodinu, u vas: da vršite i da ćete vršiti ono što vam zapovijedamo. A Gospodin neka upravi srca vaša k ljubavi Božjoj i postojanosti Kristovoj.

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA

Aleluja! Aleluja!

Bdijte i budite pripravi: jer u čas kad i ne slutite doći će Sin čovječji! **Aleluja!**

EVANĐELJE Lk 20, 27–38

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Pristupiše k Isusu neki od saduceja, koji niječu uskrsnuće.

Upitaše ga: „Učitelju! Mojsije nam napisao: 'Umre li bez djece nečiji brat, koji imaše ženu, neka njegov brat uzme tu ženu te podigne porod bratu svome'.

Bijaše tako sedmero braće. Prvi se oženi i umrije bez djece. Drugi uze njegovu ženu, onda treći; i tako redom sva sedmorica pomriješe ne ostavivši djece. Naposljetku umrije i žena. Ta, dakle, žena o uskrsnuću, kojemu će od njih pripasti? Jer sedmorica su je imala za ženu.“

Reče im Isus: „Djeca se ovog svijeta žene i udavaju. No oni, koji se nadaše dostojni onog svijeta i uskrsnuća od mrtvih, niti se žene niti udavaju. Zaista, ni umrijeti više ne mogu. Ta, anđelima jednaki, kao sinovi uskrsnuća, sinovi su Božji. A da mrtvi ustaju, naznači i Mojsije kad u odlomku o grmu Gospoda zove Bogom Abrahamovim, Bogom Izakovim i Bogom Jakovljevim. A nije on Bog mrtvih, nego živih. Ta svi njemu žive.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Ocu, koji nam je u svome Duhu uputio Pismo da bismo se u svako doba mogli snalaziti i biti mu vjerni, obratimo se pozdanom molitvom.

● *Da vjerno obdržavamo i one crkvene zakone koji se mogu promijeniti, znajući da time Bogu iskazujemo ljubav-molimo.*
● *Da budemo sasvim sigurni da će nas Bog u uskrsnuću zauvijek obdariti našim vlastitim tijelom – molimo.*

● *Da to što ne znamo kakvo će zapravo biti uskrslo tijelo, ne umanjuje radosnu sigurnost da ćemo zaista uskrsnuti – molimo.*

● *Da uvijek budemo vjerni Bogu i Crkvi, ne iz tvrdoglavosti nego iz ljubavi-molimo.*
● *Da naši pokojnici postignu ono čemu su se pouzdano nadali – molimo.*

Ispuni Gospodine našu uskrsnu nadu. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Želimo li danas istaknuti početak „Biblijskog tjedna“, svratimo pozornost kako baš ovi biblijski ulomci pokazuju da Bog svoje izabranike odgaja da budu što čovječniji i njemu što sličniji po slobodi i po ljubavi. Ali, u tom odgoju Bog ljude vodi kroz promjenjive običaje i propise, kao što učitelj vodi učenike iz razreda u razred. Ono što je lani bilo izvrsno, ove godine ne bi vrijedilo ni za dovoljno – što ne znači da lani nije bilo doista izvrsno. Tako u prvom čitanju vidimo hrabre mladiće koji stotinjak godina prije Krista radije umiru nego da bi jeli svinjsko meso. Mi danas nemamo te zabrane, ali u ono je doba to bio znak vjernosti Bogu. Oni nisu umirali zbog svinjskog mesa, nego zbog vjernosti! Ni bezbožnom kralju nije bilo do svinjskog mesa, nego do toga da se oni javno iznevjere. Eto primjera za razlikovanje što je u vjeri promjenjivo, a što stalno.

Znakovi vjernosti se mijenjaju, a vjernost ostaje ista. Zato Pavao u poslanici kaže da treba vršiti ono što je zapovjedbano, ali ta postojanost ne smije biti okamenjena, nego vođena ljubavlju po mjeri srca. Pavao upravo kaže: „Gospodin neka upravi vaša srca k ljubavi Božjoj i postojanosti Kristovoj.“

I evanđeoski ulomak govori o promjeni zakona na putu veće čovječnosti. U davno doba važio je baš u Božjem narodu zakon da udovicu bez djece mora uzeti za ženu njezin djever, (leviratski brak). To je u ono doba bilo humano, da žena ne ostane bez zaštite i bez poroda i da se ne raspe baština. Već u Isusovo doba taj zakon nije važio. Svojim odgovorom zano-vijetalima Isus upozorava da za one koji će s njime suoskrsnuti žena nipošto neće biti muževljevo vlasništvo ni u ovom zemnom braku, a kamoli u vječnoj budućnosti.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

Mal 3, 19–20a

Čitanje Knjige proroka Malahije

Evo Dan dolazi poput peći užaren; oholi i zlikovci bit će kao strnjika: Dan koji se bliži spalit će ih – govori Gospodin nad Vojskama – neće im ostati ni korijena ni grančice. A vama koji se Imena moga bojite sunce će vam pravde ogranut.

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 98 (97)

Gospodin dolazi
suditi pucima po pravici

Zapjevajte Gospodinu uz citru,
uz citru i zvuke glazbala,
uz trublje i zvuke rogova:
kličite Gospodinu kralju!

Neka huči more i što je u njemu,
krug zemaljski i stanovnici njegov!
Rijeke nek plješću rukama,
zajedno s njima neka se brda raduju!

Jer Gospodin dolazi, dolazi suditi zemlji.
Sudit će krugu zemaljskom po pravdi
i pucima po pravici.

2. ČITANJE

2 Sol 3, 7–12

Čitanje Druge poslanice svetoga
Pavla apostola Solunjanima

Braćo! Sami znate, kako nas treba nasljedovati. Jer, dok bijasmo među vama, nismo živjeli neuredno: ničiji kruh nismo badava jeli, nego smo u trudu i naporu noću i danju radili da ne bismo opteretili koga od vas. Ne što ne bismo imali prava, nego da vam sebe damo za uzor koji ćete nasljedovati.

Doista, dok bijasmo u vas, ovo bijaše naša zapovijed: Tko neće raditi, neka i ne jede! A čujemo da neki od vas žive neuredno: ništa ne rade, nego dangube. Takvima zapovijedamo i zaklinjemo ih u Gospodinu: neka s mirom rade i svoj kruh jedu.

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA

Aleluja! Aleluja!

Budni budite, u svako doba molite, da budete dostojni stati pred Sina čovječjega. Aleluja!

EVANĐELJE

Lk 21, 5–19

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Dok su neki razgovarali o Hramu, kako ga resi divno kamenje i zavjetni darovi, reče Isus: „Doći će dani u kojima se od ovoga što motrite neće ostaviti ni kamen na kamenu nerazvaljen.“

Upitaše ga: „Učitelju, a kada će to biti? I na koji se znak to ima dogoditi?“ A on će: „Pazite, ne dajte se zavesti. Mnogi će, doista, doći u moje ime i govoriti: 'Ja sam' i: 'Vrijeme se približilo!' Ne idite za njima. A kad čujete za ratove i pobune, ne prestrašite se. Doista, treba da se to prije dogodi, ali oš nije odmah svršetak.“ Tada im kaza: „Narod će ustati protiv naroda i kraljevstvo protiv kraljevstva. I bit će velikih potresa i po različitim mjestima poštati i gladi; bit će strahotâ i velikih znakova s neba.“

„No prije svega toga podignut će na vas ruke i progoniti vas predavajući vas u sinagoge i tamnice. Vući će vas pred kraljeve i upravitelje zbog Imena moga. Zadesit će vas to radi svjedočenja.“

„Stoga uzmite k srcu: ne smišljati unaprijed obranu! Ta ja ću vam dati usta i mudrost kojoj se neće moći suprotstaviti niti oduprijeti svi vaši protivnici. A predavat će vas čak i vaši roditelji i braća, rođaci i prijatelji. Neke će od vas i ubiti.“

„Svi će vas zamrziti zbog Imena moga. Ali, ni vlas vam s glave neće propasti. Svojom ćete se postojanošću spasiti.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Prolazi vrijeme svakoga života i cijele povijesti. Pomolimo se Gospodaru svih vremena.

● *Da budemo doista svjesni kako vrijeme brzo teče i da ne dopuštamo da nam proteče uzalud – molimo.*

● *Da u prolaznosti vremena i nepostojanosti svih poredaka prepoznavamo kako se sigurno ostvaruje ono što je Bog s nama naumio – molimo.*

● *Da volju Božju i s njom svoju sudbinu ne istražujemo nikakvim gatanjem, nego molitvenim poniranjem u Sveto Pismo – molimo.*

● *Da se ne damo zbuniti proizvoljnim tumačenjima različitih sekta ili sljedbi, nego da tražimo prava tumačenja u prosvjetljenju Duha Svetoga, a u zajednici Crkve koju predvode apostolski nasljednici.*

● *Da nam naši pokojnici isprose svjetlo u kome oni već žive – molimo.*

Daj Gospodine da Duh koji je nadahnuo pisanje Svetoga Pisma i nas prosvjetli da ga ispravno razumijemo. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Kraj liturgijske godine podsjeća nas na kraj povijesti ljudskoga roda na ovome svijetu. Taj će kraj sigurno doći – bilo da Zemlja izgori u eksploziji Sunca, bilo da se smrzne kad se Sunce ohladi, bilo da ljudi zloporabom znanosti i standarda sami sebe unište. No, ono što je Bog naumio i što je zacrtano u Bibliji sigurno se ostvaruje. Zato ne smijemo nasijedati uzbudljivim glasinama o skoroj propasti svijeta, premda iza takvih glasila mogu stajati tobožnja proročanstva ili ukazanja.

Božje Pismo, Biblija, nije prepušteno ničijem proizvoljnom tumačenju, nego je predano u pouzdane ruke Božjega naroda, što znači Crkve. Crkva pak zakonito progovara na usta Učiteljstva – biskupskog zbora okupljenog oko Petrova nasljednika. Da nema Učiteljstva koje u Božje ime govori, mi ne bismo mogli razlikovati što spada u Bibliju, a što su drugi neki Bibliji slični spisi. Bibliji vjerujemo zato što nam Crkva kaže da je to Biblija.

Ma koliko to čudno zvučilo, Crkva je starija od Biblije. Bilo je vrijeme kad Crkva nije imala Evanđelja, a ipak je bila Crkva – s živom apostolskom Predajom. Crkva je među mnogim spisima prepoznala one nadahnute i uvrstila ih u Bibliju. Zato Bibliju čitamo i razmišljamo u zajednici Crkve. Kad pak Crkva poznaje Bibliju kao Božju riječ, onda je dužna toj se riječi pokoravati i po njoj samu sebe mijenjati, popravljati, usavršavati. Tu bi se onda moglo reći da je Biblija starija od Crkve, jer Crkva nema vlasti ništa u njoj mijenjati, a mora po njoj uređivati svoje zakone i cijeli svoj nauk.

Ta čvrsta veza Crkve i Biblije štiti Bibliju od proizvoljnih tumačenja, a Crkvu čuva u trijeznom vršenju volje Božje na ovome svijetu. Primjer je toga današnji ulomak Poslanice Solunjanima. Tko slijedi Bibliju neće fantazirati o skorom Sudnjem danu, nego će ozbiljno raditi za bolji život.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

2 Sam 5, 1-3

Čitanje Druge knjige o Samuelu

U one dane: Dođoše sva plemena izraelska k Davidu u Hebron i rekoše: „Evo, mi smo od tvoje kosti i od tvoga mesa. Već prije, dok još Šaul bijaše kralj nad nama, ti si upravljao svim pokraetima Izraela, a Gospodin ti reče: 'Ti ćeš biti knez nad Izraelom!'“ Tako dođoše sve starješine izraelske kralju u Hebron, a kralj David sklopi s njima savez u Hebronu pred Gospodinom. I pomazaše Davida za kralja nad Izraelom.

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 122 (121)

Obradovah se kad mi rekoše:
„Hajdemo u Dom Gospodnji!“

Obradovah se kad mi rekoše:
„Hajdemo u Dom Gospodnji!“
Eto, noge nam već stoje
na vratima tvojim, Jeruzaleme.

Jeruzaleme, grade čvrsto sazdani
i kao u jedno saliveni!
Onamo uzlaze plemena,
plemena Gospodnja.

Po Zakonu Izraelovu,
da slave ime Gospodnje.
Ondje stoje sudačke stolice,
stolice doma Davidova.

2. ČITANJE

Kol 1, 12-20

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Kološanima

Braćo! Zahvaljujemo Ocu koji vas osposobi za udioništvo u baštini svetih u

svjetlosti. On nas izbavi iz vlasti tame i prenese u kraljevstvo Sina ljubavi svoje, u kome imamo otkupljenje, otpuštenje grijeha. On je slika Boga nevidljivoga, Prvorođenac, prije svakog stvorenja. Ta u njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo Prijestolja, bilo Gospodstva, bilo Vrhovništva, bilo Vlasti – sve je po njemu i za njega stvoreno: on je prije svega, i sve stoji u njemu. On je Glava Tijela, Crkve; on je Početak, Prvorođenac od mrtvih, da u svemu bude Prvak. Jer svidjelo se Bogu u njemu nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa njegova – izmiriti sa sobom sve, bilo ne zemlji, bilo na nebesima.

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA:

Aleluja! Aleluja!

Blagoslovljen Onaj koji dolazi u Ime Gospodnje: blagoslovljeno kraljevstvo Oca našega Davida koje dolazi! Aleluja!

EVANĐELJE

Lk 23, 35-43

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Podrugivahu se Isusu glavari s narodom: „Druge je spasio, neka spasi sam sebe, ako je on Krist Božji, Izabranik!“

Izrugivali ga i vojnici: Prilazili mu i nudili ga octom govoreći: „Ako si ti kralj židovski, spasi sam sebe!“ A bijaše i natpis ponad njega: „Ovo je kralj židovski.“

Jedan ga je od obješenih zločinaca pogrdivao: „Nisi li ti Krist? Spasi sebe i nas!“ A drugi ovoga prekoraše: „Zar

se ne bojiš Boga ni ti, koji si pod istom osudom? Ali mi po pravdi, jer primamo što smo djelima zaslužili, a on – on ništa opako ne učini.“ Onda reče: „Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje.“ A on će mu: „Zaista, tebi kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju!“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Zauzimajući se za pravdu i slobodu na ovome svijetu, pomolimo se Kralju vječne budućnosti.

● *Da se kao vjernici u političkom životu ne zauzimamo za promjenu vladara, nego za preobrazbu vlasti tako da oni koji vladaju ne zlorabe svoj položaj, nego predano služe zajednici – molimo.*

● *Da i u ovom nesavršenu svijetu stvaramo vjerničke zajednice u kojima će svi biti poštovani i uvažavani bez uzajamnog ponižavanja – molimo.*

● *Da poput Krista Kralja svaki od nas radije trpi za druge nego da druge zloupotrebljava u svoju korist – molimo.*

● *Da se Crkva Kristova, zajednica vjernika u svakom i u našem narodu, ne zauzima za sebe nego za cijeli narod, da bude odvjetnica slobode i dostojanstva svake ljudske osobe – molimo.*

● *Da naši pokojnici s Kristom zauvijek kraljuju – molimo.*

Učini nas, Oče nebeski, već na ovome svijetu pobornicima, baštinicima i sudionicima kraljevstva Isusa Krista koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova.

ZA RAZMIŠLJANJE

Crkvena godina završava nedjeljom Krista Kralja zato što će i sva povijest ljudskoga roda završiti uspostavom vječnog Kristovog Kraljevstva. To Kraljevstvo sasvim je drugačije od svih kraljevstava i svih poznatih sustava vlasti na ovome svijetu. Zato blagdan Krista Kralja nije znak nekog žaljenja za prošlim vremenima kad su posvuda vladali kraljevi, nego je to navještaj budućnosti u kojoj zapravo nitko neće nad drugima gospodari. U Kristovu kraljevstvu nema potlačenih podanika, nego je svaki član toga Kraljevstva kraljevskoga roda, svaki je pozvan s Kristom kraljevati.

Staro izvješće iz Druge knjige o Samuelu govori o kralju Davidu, davnom praocu Isusa Krista. Već tu se ističe stanovito jedinstvo kralja i naroda. Predstavnici plemenâ kažu mu da su od njegove kosti i njegova mesa. No, tijekom stoljeća ti će se kraljevi ipak izdizati iznad naroda, vlast će se otuđiti. Zato Krist, premda je i po Davidu i po nebeskom Ocu pravi vladar, ide na križ kao prezreni rob. Oni koji ga vidješe raspetoga čudili

su se što on, ako je već kralj, ne spašava sama sebe. No, to se baš moralo dogoditi da onaj koji je najviši ne spašava sebe, nego se žrtvuje za spas sviju. Tu se dogodila dubinska promjena poimanja i vršenja vlasti; tu je postavljen temelj vječne zajednice doista očovječenih, Bogu sličnih ljudi, upravo Kristova kraljevstva. Moglo bi se reći da se sva ljudska povijest dogodila i da se događa u svim silnim bolima samo zato da bi se ostvarilo baš takvo Kraljevstvo.

Ulomak Poslanice Kološanima uklapa takvo poimanje Krista Kralja u cjelokupnu baštinu biblijske misli. I starozavjetni Židovi razlikovali su dva Adama, ili barem dva poimanja istoga Adama. Adam Nebeski bio bi onaj od Boga naumljeni, savršeni, a Adam Zemaljski onaj koji je podlebao grijehu. Ovdje Pavao Krista poistovjećuje s onim prvim koji će, žrtvom svladavši grijeh drugoga, postati vječni, potpuno ostvarenje Božega nauma. Zato je Krist Prvorođenac i Punina, Alfa i Omega, vječno savršenstvo koje nas sve želi obuhvatiti.

BIBLIJSKI ULOMCI**1. ČITANJE** — Iz 2, 1–5**Čitanje Knjige proroka Izaije**

Viđenje Izaije, sina Amosova, o Judeji i Jeruzalemu: Dogodit će se na kraju danâ: Gora doma Gospodnjega bit će postavljena vrh svih gorâ, uzvišena iznad svih bregova. K njoj će se stjecati svi narodi, nagnut će mnoga plemena i reći: „Hajde, uziđimo na Goru Gospodnju, u Dom Boga Jakovljeva. On će nas naučiti svojim putovima, hodit ćemo stazama njegovim. Jer iz Siona će Zakon izaći, iz Jeruzalema riječ Gospodnja.“ On će biti sudac narodima, mnogim će suditi plemenima, i oni će mačeve prekovat u plugove, a koplja u srpove. Neće više narod dizat mača protiv naroda nit se više učiti ratovanju. Hajde, dome Jakovljeve, u Gospodnjoj hodimo svjetlosti!

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 122 (121)

**Obradovah se kad mi rekoše:
„Hajdemo u Dom Gospodnji!“**

Obradovah se kad mi rekoše:
„Hajdemo u Dom Gospodnji!“
Eto, noge nam već stoje
na vratima tvojim, Jeruzaleme.

Jeruzaleme grade čvrsto sazdani
i kao u jedno saliveni!
Onamo uzlaze plemena,
plemena Gospodnja!

Po Zakonu Izraelovu,
da slave ime Gospodnje.
Ondje stoje sudačke stolice,
stolice Doma Davidova.

Molite za mir Jeruzalemov!
Blago onima koji tebe ljube!
Neka bude mir u zidinama tvojim
i spokoj u tvojim palačama!

Radi braće i prijatelja svojih
klicat ću: „Mir tebi!“
Radi Doma Gospodina, Boga našega,
za sreću tvoju ja ću moliti.

2. ČITANJE — Rim 13, 11–14**Čitanje Poslanice svetoga Pavla
apostola Rimljanima**

Braćo! Shvaćate ovaj čas: vrijeme je već da se oda sna prenememo, jer nam je sada spasenje bliže nego kad povjerasmo. Noć poodmače, dan se približava! Odložimo, dakle, djela tame i zaodjenimo se oružjem svjetlosti. Kao po danu, pristojno hodimo, ne u pijankama i pijančevanjima, ne u priležništvima i razvratnostima, ne u svađi i ljubomori, nego zodjenite se Gospodinom Isusom Kristom i, u brizi za tijelo, ne pogodujte požudama.

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA

Aleluja! Aleluja!

Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje i
daj nam svoje spasenje. **Aleluja!**

EVANĐELJE — Mt 24, 37–44**Čitanje svetog Evanđelja po Mateju**

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: „Kao u dane Noine, tako će biti i Dolazak Sina čovječjega. Kao što su u dane one – prije potopa – jeli i pili, ženili se i udavali do dana kad Noa uđe u korablju, i ništa nisu ni slutili dok ne dođe potop i

sve odnije – tako će biti i Dolazak Sina čovječjega. Dvojica će tada biti u polju: jedan će se uzeti, drugi ostaviti. Dvije će mljeti u mlinu: jedna će se uzeti, druga ostaviti. Bdijte, dakle, jer ne znate u koji dan Gospodin vaš dolazi. A ovo znajte: kad bi domaćin znao o kojoj straži kradljivac dolazi, bdio bi i ne bi dopustio potkopati kuće. Zato i vi budite pripravnici, jer u čas kad i ne mislite Sin čovječji dolazi.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Pridružimo se u molitvi Bogu koji vodi povijest i koji se ne zaustavlja dok se sve ne ispuni.

● *Da vrijeme do Božića ispunimo spominjući se velikih Božjih djela kojima je Bog pripremao dolazak na svijet svoga Jednorođenca – molimo.*

● *Da poput starih proroka iz malog Božjeg naroda ne posustanemo ako izgleda da većina ljudi ne shvaća ozbiljno Kristov dolazak – molimo.*

● *Da se nepokolebivo zauzimamo za mir i mirotvorna rješenja i u doba kad ratovi plamte i kad su mnogi željniji osvete nego pomirenja – molimo.*

● *Da shvatimo kako nismo ni povlašteni ni prikraćeni time što vjerojatno nećemo doživjeti završni Sudnji dan, jer sud se doista vrši u svakom naraštaju – molimo.*

● *Da nam zagovor dragih pokojnika pomogne stići onamo gdje oni uživaju pobjedu – molimo.*

Daj, Gospodine, da u nesigurnostima zemaljskoga vremena snalažljivo, uporno i vjerno živimo za ispunjenje tvoga vječnoga nauma. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Odmah nakon završetka prošle liturgijske godine nova liturgijska godina počinje došašćem. Ali, današnji biblijski ulomci govore o skorom Kristovu dolasku tako da je teško razlikovati je li riječ o njegovu prvom ili drugom dolasku. Prvi je dolazak rođenjem u Betlehemu, drugi će biti na završetku povijesti, na Sudnji dan. Dobro je što se ovdje oba dolaska miješaju, jer ih se ne može ni u stvarnosti sasvim odijeliti. Kaže se da je Isus **došao** te trajno **dolazi** da napokon **dođe**. U svako povijesno doba i u svakom osobnom životu prožimaju se ta dolaženja. Djelovanjem Duha Svetoga Isus se u svakoj duši začine obraćenjem. No, isto tako On u svakom i sa svakim hoda križnim putem života i također svakoga kroz patnju čini sudioničkom uskrsnuća – što znači da svakoga uvodi i u svoj drugi dolazak. Tako je svaki čovjek u svom jednom vjerničkom životu sažetak cijele povijesti spasenja. Nije stoga čudo što se i na

početku ovoga došašća – doba priprave za blagdan Božića – čuju biblijski navještaji koji se odnose i na Sudnji dan.

Već svojim prvim dolaskom, prvim Božićem, Isus je ne samo navijestio nego i započeo mirotvornu promjenu svijeta. Istina je da ljudi i dalje ratuju, ali svi dobro znaju da to nije u redu, da svaki rat zapravo ne pripada sadašnjem vremenu, nego je ružno vraćanje u neko prošlo doba. Zato i ne treba čekati neki budući završni Sudnji dan. Sud se, naime, događa u svakom naraštaju, i svaki je trenutak dobar za konačni obračun. Svakog časa trebamo biti budni i odgovorni kao što bismo zacijelo bili kad bismo sigurno znali da je sutra Sudnji dan. Dobro je sjetiti se da se razdoblje između prvog i drugog Isusova dolaska u Bibliji zove „**posljednja vremena**“. Priprava za Božić uvodi nas, dakle, u to posljednje doba. Budi u nama svijest da nema vremena za odlaganje obraćenja.

koga ne vidi kako može ljubiti!“ (1 Iv 4,26). Stoga nas Biblija uči najvećoj mudrosti – bratoljublju i čovjekoljublju.

Poznata je **slika Posljednjega suda** što ju je u papirskoj Sikstinskoj kapeli naslikao Michelangelo. Isus nam govori o Posljednjem sudu nad svakim čovjekom i nad cijelim čovječanstvom u Matejevu evanđelju (Mt 25,31–45). I po čemu će nas suditi? Po tome kakvi smo bili jedni prema drugima, i to tako da će nam uračunati i dobro i zlo, koje smo jedni drugima nanijeli, kao njemu učinjeno: „Što god ste učinili (ili: Što god niste učinili...) jednom od najmanje moje braće, meni ste učinili (Mt 25,40,45).

Što je značila Biblija za kršćane, najbolje će nam očitati jedna stranica crkvene povijesti. Rimski su carevi kroz puna tri stoljeća najbjesnije progonili Crkvu Isusovu. Broji se deset velikih progona od cara Nerona do Dioklecijana, onoga što je u Splitu podigao svoju palaču. Rimska je policija, progoneći kršćane, napokon otkrila **u čemu je njihova snaga i izdržljivost**.

Napokon su otkrili da snaga i prkos kršćana proistječe iz dvije vrijednosti: prvo, sastajali su se na nedjeljni sastanak; drugo, čitali su Bibliju. Stoga se posljednji progon oborio na to da pohvata kršćane na nedjeljnim sastancima i da im otima Bibliju.

Imamo iz toga doba, negdje iz godine 304, zapisnik policijskoga preslušavanja sv. Saturnina i njegovih drugova – u Kartagi, u Sjevernoj Africi. Pitao je sudac: „Je si li bio na nedjeljnom sastanku?“ Odgovor je bio: „Kršćanin sam!“ Sudac srdit i opet upita: „Jesi li bio na nedjeljnom sastanku?“ Odgovor je bio isti: „Kršćanin sam!“ Kad je sudac treći puta pitao isto, Saturnin je odgovorio: „Pa kakav bih bio kršćanin da nisam bio na nedjeljnom sastanku.“

Slijedilo je daljnje pitanje: „Imaš li kod sebe Sveto pismo?“ – „Imam!“ – „Predaj mi ga!“ – „Neću!“ – „Otet ću ti ga!“ – „Ne možeš!“ – „Kako ne bih mogao?“ – „Nosim ga u srcu zapisana!“ I doista, kršćani su sami palili svete knjige da ih se ne domognu pogani. Palili su, ali su ih prije napamet učili da im što više svetih riječi ostane u srcu i na pameti.

Eto, to je za nas kršćane Biblija. Ono što piše u Psalmu: „Riječ tvoja nozi je mojoj svjetiljka – i svjetlo mojoj stazi!“ (Ps 119,105). Kršćanin naime zna: Sveto pismo, Biblija nije napisana zato **da se čita**, nego zato **da se po njoj živi** – po onoj Isusovoj: „Riječi koje sam vam govorio duh su i život su.“ (1v 6,63).

Nedjelja u biblijskom tjednu

U sklopu ovogodišnjeg trodnevlja stručnog usavršavanja pastoralnih suradnika u Mainzu od 19. do 22. listopada, jedna od radnih skupina izradila je nacrt nedjeljnog bogoslužja za biblijski tjedan. Većina naših misija slave ove godine tu nedjelju 5. ili 18. studenog. Moguće je zadržati redovita nedjeljna čitanja i usmjeriti ih u duhu biblijskoga tjedna. Tako smo i predvidjeli u našem liturgijskom umetku „S Biblijom u crkvenoj godini“ u ovom broju „Žive zajednice“. No također je moguće baš za tu nedjelju uzeti druga prikladnija čitanja, kako to predviđa ovaj nacrt. Objavljujemo cijeli prijedlog takva bogoslužja ne samo za upotrebu u sklopu ovogodišnjeg biblijskog tjedna nego i zato što se njime mogu poslužiti i oni što u drugo koje doba godine priređuju biblijske dane i višednevne biblijske seminare.

Premda mnoge naše obitelji već imaju u kućama Bibliju, vrlo je prikladno u sklopu takva bogoslužja svečano predati Bibliju predstavnicima obitelji, možda najbolje kojemu od vjeroučenika. Ukoliko obitelj već ima Bibliju, može se urediti da je roditelji prije donesu kako bi je svećenik u sklopu slavlja znakovito ponovno uručio baš njihovu djetetu.

Nacrt bogoslužja

UVOD: Svečani ulaz djece, mladih, roditelja i starijih osoba. Ministranti nose zapaljene svijeće a svećenik uzdignutih ruku nosi Bibliju na oltar. Mladi mogu nositi natpis odnosno plakat s tekstom „Riječi tvoje, Gospodine, duh su i život“ ili koji drugi odgovarajući.

ULAZNA PJESMA: „Od sva se četiri vjetra“ (br. 661) ili „Dodi, dodi nam Gospode“ (br. 619).

Animator slavlja uvodi u sadržaj današnjega bogoslužja, svećenik pozdravlja zajednicu.

POKAJNIČKI ČIN – Mogu ga predvoditi troje:

RODITELJ: „Gospodine, kao roditelj nisam našao dovoljno vremena čuti tvoju riječ niti sam uložio dovoljno truda po njoj u obitelji živjeti.“

SVI: „Gospodine, smiluj se“ ili „Gospodine, pomoz nam da te više ljubimo“ (pjesma br. 629).

MLADI: „Kriste, nisam uvijek bio spreman razumijeti i slijediti tvoju riječ“.

SVI: „Kriste, smiluj se“ ili br. 629.

DIJETE: „Gospodine, ni na vjeronauku nisam bio dovoljno pozoran na tvoju riječ“.

SVI: „Gospodine, smiluj se“ ili 629.

SLAVA – Redoviti recital ili prigodna pjesma.

1. ČITANJE – Izl 3, 1–7 ili Sam 3, 1–21 ili Pnz 6, 1–4 PSALAM – „Dodite živome vrelu“ br. 638.

2. ČITANJE – 2 Tim 3, 14 – 4,2 ili Otk 5, 8–14

ALELUJA – „Riječi tvoje, Gospodine, duh su i život.“

EVANĐELJE – Iv 1, 1–9

HOMILIJA – Predlaže se više načina: Svećenik može sam govoriti ali je pobudnije ako zapodjene razgovor s vjernicima odnosno ako pojedini vjernici svojim riječima odgovaraju na riječ Božju.

PREDAJA BIBLIJA-Animator slavlja nakon homilije kratko ističe da su roditelji pozvani biti prvi navjestitelji Božje riječi u svojoj obitelji. Svećenik predajući knjigu kaže: „Primi ovu svetu knjigu i ponesi je u svoj život ili u život svoje obitelji,“ ili se uzima tekst iz Pnz 6, 3–4.

MOLITVA VJERNIH – Uzima se prema našem umetku „S Biblijom u crkvenoj godini“, prema nekom drugom priručniku ili se posebno slaže za ovu prigodu.

PRIKAZANJE – Pjesma br. 129 ili br. 661.

SVETI JAGANJČE BOŽJI – Recitira se ili pjeva redoviti tekst.

PRIČEST – Pjesma „Veselo, braćo“ br. 652.

Iza pričesti mladi podignu plakat ispred puka, a animator glasno čita: „Riječi tvoje, Gospodine, duh su i život, ti imaš riječi života vječnoga.“

BLAGOSLOV – Prikladno je izvršiti svečani blagoslov s odgovarajućim zazivima tako da svećenik namjesto ispruženih ruku uzdigne svetu Knjigu – Bibliju – i njome blagoslovi narod.

Na kraju se pjeva „Do nebesa“ br. 352. Kitice 1. i 6.

Pomažući druge – mijenjamo sebe

● S kombijem darova do jajačkih prognanika u Slavoniji

Upitaše mudra starca: „što treba učiniti prije: dati svoj komad kruha drugome, ili promijeniti sebe?“ Starac odgovori: „Dadnete li svoj komad kruha drugome, promijenili ste sebe. Počnete li pak najprije sebe mijenjati, bojim se da ćete zaboraviti kako su drugi gladni i goli.“

Tako bi zacijelo odgovorila i sestra Pavlimira koja djeluje u HKM Frankfurt. Nakon što je ta naša misija razaslala širom ispaćene domovine na stotine tona robe, hrane, zdravstvenih i drugih potrepština, njezini su djelatnici počeli osobno pohađati najugroženije. Doznajući prošloga ljeta od gospodina Belira iz Starog Petrova sela da se ondje nalazi velika obitelj izbjeglica iz okolice Jajca s mnogobrojnom djecom, s. Pavlimira i voditelj misije fra Leon Delaš uputiše se s natovarenim misijskim kombijem svakovrsne hrane i robe prema Slavoniji.

Putem prenoćišće u veoma siromašnom franjevačkom samostanu u Koprivnici. Zatekoše gvardijana s brojnim Koprivčanima u dvorištu pod šatorom gdje djeluje župni Caritas. Bosanski muslimani – na spisku ih je oko 2000 – upravo su dobivali hranu i odjeću. Prizor koji ugledaše kad u Petrovu selu s tamošnjim župnikom pohodiše siromašnu bosansku obitelj Grgića, duboko ih je potresao. Stara slavonska potleušica s vlažnim podom, jednim krevetom i starom peći. Žena s dvanaestero djece, udatom kćerkom i dvoje njene djece. Toj mlađoj majci su muž i brat u Bosni na bojištu s kojega se otac, teško bolestan, upravo vratio.

Prognanička obitelj Grgić

Kad su shvatili da su se časna sestra i franjevac s tolikim darom iz Frankfurta uputili upravo njima, ostali su bez riječi. Ali – duga patnja, tuga i glad odvikoše ih od radovanja.

Kako je upravo počela školska godina trebalo je četvero djece nabaviti sav školski pribor i knjige, a novaca više nema ni kod župnika. Gosti iz daleka dadoše im u tu svrhu 500 DM. Uto navratiliše susjedi upozoriti da tu blizu žive još četiri mlade žene s dvanaestero djece u istoj kućici a muževi im na bojištu. Frankfurtski gosti su ih pohodili, nečim ih obdарили i obećali izdašniju pomoć. Poslije ih je pohodila i donijela im zimsku obuću kćerka gospode Belir koja potječe iz starog Petrovog sela a sad s roditeljima živi u Frankfurtu. Redovnica i franjevac na povratku pohodiše Đakovo, porušene Vinkovce i franjevačke Našice. Preko Podravske Slatine, Bjelovara i Zagreba vratiše se u Frankfurt s namjerom prije Božića još jednom poho-

diti Podravinu i Slavoniju s božićnim darovima. Zapamtili su da bi franjinu siromahu Koprivničkom gvardijanu i njegovu Caritasu doista trebao jedan kombi.

Izišavši u Frankfurtu iz automobila s. Pavlimira zaključio, kao da je cijelim putem samo na to mislio: „Istina je: kad drugoga pomažemo sebe mijenjamo.“ L.

Koprivnički gvardijan pohvalio se s. Pavlimiri kako mu je njezina poglavarica s. Rozarija prije više godina kao siromašnom putniku darovala košulju

NÜRNBERG

Ophod šutnje protiv užasa

Foto: Erich Guttenberger

U petak 2. listopada u Nürnbergu je održan ophod šutnje za žrtve rata u republikama Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Ophod su organizirali Hrvatska katolička misija u Nürnbergu i Katholische Stadtkirche Nürnberg. Na čelu ophoda križ za mrtve nosio je svećenik salezijanac **Božo Šimić**, a iza njega su išli kardinal **Guido Del Mestri**, rođeni Banjalčanin, dekan **Theo Kellerer** i drugi svećenici.

Povorka, čiji su sudionici držali u rukama svijeće, krenula je tiho od crkve sv. Elizabete do crkve sv. Klare gdje je mimohod završen uz molitve na hrvatskom i njemačkom jeziku. Slučajnost ili namjera: dok je ophod šutnje prolazio pokraj evanđeličke crkve sv. Lorenca, točno u 19.00 sati, zazvonila su zvona. Kao da su znala da zvone za mrtve u našoj domovini. ■

KEVELAER

Zašto se onaj križ zove hrvatski?

Nije čudo što se Hrvati svake godine rado okupljaju oko kevelarske čudotvorne Gospe od Utjehe. Na njezinoj zavjetnoj kapelici, što čuva sličicu iz davnih krvavih stoljeća, stoji napis „Consolatrix afflictorum“ – što znači „Tješiteljica žalosnih.“ Lani nas je ondje predvodio banjolučki biskup dr. Franjo Komarica. Ove godine mjesto njega bila je prisutna silna bol njegova što istrijebljenog a što izagnanog vjerničkog naroda. Nije moguće ovih mjeseci sastajati se na

Fra Pavao Obrdaj s narodom pred zavjetnom kapelom

Hrvatski križ u Kevelaeru

hrvatske skupove a ne osjećati kako sva srca guši ta patnja.

Ove godine u subotu 3. listopada okupilo se dvadesetak voditelja hrvatskih katoličkih misija iz toga kraja. Voditelj hodočašća, bosanski franjevac fra Ravao Obrdaj, pozvao je za propovjednika urednika „Žive zajednice“. Vjerničkoga naroda okupilo se oko 2000. U prelijepom svetištu, prepunom Hrvata, njegov upravitelj je u pozdravu izrazio strahopoštovanje njemačkog katolika pred narodom koji toliko trpi za pravdu i slobodu. Poslije podne, kad je gotovo cijelo to hrvatsko mnoštvo u skrušenom ophodu prošlo „Hrvatskom ulicom“ (Kroatenstrasse) do „Hrvatskoga križa“ (Kroatenkreuz) isti je njemački upravitelj svetišta dobrohotno napomenuo navodno povijesno sjećanje o pokolju što su ga ondje u 30-godišnjem ratu (1618.–1648.) izvršili hrvatski – plaćenici. Dobri župnik htjede reći da su se vremena promijenila i da sada Hrvatska nedužna trpi. Ali, nakon obreda pred križem, što su ga Hrvati zaista vjernički podnijeli, naš fra Jakov Kuprešanin iz Bocholta postavi ipak nezaobilazno pitanje. Zna se, naime, da o navodnom pokolju nema dokumenata, da se križ više puta premještao. I čudno je da bi taj njemački narod krvnicima u čast imenovao ulicu i podizao kameni križ. Da se to nije u ono doba sasvim drugačije dogodilo?

No, bez obzira na različite predaje, Hrvate u Kevelaer privlače Marija i Križ-Tješiteljica rassetoga naroda s raspetim Sinom.

Ž.K.

MARIA EINSIEDL

Sve privlačniji susret

Skromno, nenametljivo ali neuništivo – tako bi se moglo ocijeniti hrvatsko vozačašće u staro proštenišće Marije Bogorodice u mještašce Maria Einsiedl kraj Gernsheima.

Fra Tihomir Grgat već šesti put vodi onamo hodočasnike uglavnom s područja HKM Rüsselsheima, a dolaze i vjernici iz susjednih misija. Iz godine u godinu broj hodočasnika polako ali ustrajno raste. To što ne dolaze bezbrojna mnoštva omogućuje obiteljsko ozračje i pravo druženje za trajno povezivanje obitelji.

Jedina zamjerka ovom hodočašću, odnosno vozačašću mogla bi biti što se održavalo kad jesen već zahlađi, pa vrijeme zna postati i kišovito – na prvu listopadsku nedjelju. Zato će se ubuduće redovito održavati svake godine u drugu nedjelju rujna, blizu blagdana Male Gospe i uz spomen Gospe Velikog hrvatskog Zavjeta.

Ove je godine euharistijsko slavlje predvodio i blagoslovio automobile naših vjernika naš naddušobrižnik fra **Bernardo Dukić**. S njim su zajedno služili domaći voditelj misije i urednik „Žive zajednice“, koji je i propovijedao. Nakon mise prosljedilo je ugodno druženje uz pečenje i piće na u tu svrhu uređenom prostoru uz svetište.

Fra Tihomir Grgat na blagoslovu vozila

STUTTGART

U dvije države raspeta domovina

Ovogodišnja nedjelja Velikog hrvatskog Zavjeta proslavljena je u HKM Stuttgart 27. rujna. To se proštenje ondje toliko ukorijenilo, da bi moglo biti za uzor svim hrvatskim župama kako se taj spomen ne smije zaboraviti. Fra Marinko se uspješno trudi da to što je ondje već postalo tradicija svaki put bude i svježi doživljaj. Ove je godine iznad oltara uzdignut znak križa s zemljovidom, ali – za razliku od već poznatih rješenja – ovdje je naznačeno raspeće Domovine u obje države: Republici Hrvatskoj i Republici Bosni i Hercegovini. Okupljeni hrvatski katolički narod razumio je znak: da je riječ o dvije mučeničke države u kojima Hrvati imaju dvojnu domovinu. Ovogodišnja novost bio je i recital sastavljen od čitanja i pjesama kojima su suvremeni hrvatski umjetnici izrazili ratna stradanja. Najviše je deklamacija uzeto iz knjige „Vukovar-Croatia“ što ju je složio Mate Sušac, a izdala HKDS U Zagrebu. Pjemsu Mate Sušca, Joje Ricova, Ivana Tolja i

Izvođači recitala pred likom raspela s raspete obje naše države

drugih izmjenjivale su se s pjesmama „Stoji grad“, „Od stoljeća sedmog“, „Stala plačuć tužna Mati“. Narod je bio jedno uho i jedno veliko oko puno suza.

Recital je s mladima uvježbao i u njemu sudjelovao fra Marinkov suradnik fra Petar Klapčević, a pjevao je veliki misijski zbor što ga predvodi s. Alojzija. Misu su s našim stuttgardskim franjevcima predvodili fra Rafael Lipovac, bosanski franjevac koji djeluje kao misionar za tamošnje domoroce u Obali bjelokosti, i don Živko Kustić, koji je propovijedao. Sudjelovalo je oko 4000 hrvatskih vjernika. Poslijepodneвно vjerničko druženje nastavljeno je pod velikim šatorom, također na prostoru pred zgradom naše misije. Pjevali su i svirali Mladen Kvesić i misijski zabavni tamburaški sastavi. Dr. Marko Veselić progovorio je ne kao vođa jedne stranke nego kao vjernik i patnik za hrvatsku slobodu. Nela Eržišnik bila je i ovaj put duhovita, aktualna i posebno pozorna na mjeru dobrog ukusa.

K.

Sestre Alojzija Pejić, Doroteja Vlašić i Ljuba Božinović među narodom kojemu su uvijek na pomoći

20 GODINA

HKM VILLINGEN-SCHWENNINGEN

Hrvati na izvorima Dunava

Hrvatska katolička misija u Villinguenu slavi ove godine 20. obljetnicu svoga postojanja i djelovanja. Za tu je priliku sadašnji voditelj misije don Stipe Čipa Dukić sa svojim suradnicima don Gašparom Dodićem i s. Evom Zrilić pozvao iz Zagreba biskupa Juricu Jezerinca. Slavlje je održano u subotu 10. listopada a sastojalo se od svečane mise s podjelom sakramenta potvrde 32 mladih, prigodnog programa i zajedničke gozbe. Slavlju je prethodila duhovna priprava potvrđenika i ostalih vjernika. Završno

pokorničko bogoslužje predvodio je biskup Jezerinac.

Pozdravljajući biskupa iz domovine, naš dušobrižnik, posvuda poznat po imenu od milja Čipa, povezo je slavlje s neizrecivim patnjama domovine i na način biblijskog psalma „Zavapio Bogu“ da se opet sagrađe zidine Vukovara, Zadra, Dubrovnika, Mostara i svih naših razrušenih gradova i sela, nek se obraduju kosti satrvene da kličemo pravednosti tvojoj. I biskup je govorio o domovinskom ratu kakva nije bilo u povijesti ali

koji je baš zato kao ništa do sada sjedinio sve Hrvate u domovini i po svijetu.

Misija Villingen-Schwenningen nalazi se u jugozapadnom kraju Njemačke oko izvora Dunava u Schwarzwald. Prostire se dijelom na području nadbiskupije Freiburg i Breisgau a dijelom na području biskupije Rottenburg/Stuttgart. Službeno je započela radom 1. veljače 1972. godine. Osim u Villinguenu naši se vjernici okupljaju na bogoslužja u Furtwangenu, St. Georgenu i Donaueschingenu. Na području misije ima oko 2600 hrvatskih katolika koji dolaze iz svih krajeva Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine.

G.D.

OBERNDORF

Nove prostorije

U Oberndorfu živi oko 150 Hrvata, a uspjelo im je od nekadašnje staje urediti suvremene društvene prostorije da se u njima okupljaju promicati svoj jezik i cijelu kulturnu baštinu. Nove prostorije je u petak 11. rujna navečer blagoslovio voditelj HKM Rottweil sarajevski svećenik Luka Luciće nazočnosti oberndorfskog gradonačelnika, generalne konzulice Republike Hrvatske iz Stuttgarta i brojnih predstavnika njemačkih kulturnih i sportskih društava. Nove prostorije u Bahnhofstr. 19 pripadaju „Kroatische Gemeinschaft“ e.V. ■

Don Luka Lucić blagoslovi prostorije; lijevo predsjednik Hrvatskoga društva Josip Perović

SPAICHINGEN

Za vinkovačku siročad

HKM Rottweil i HKM Tuttlingen zajedno s hrvatskim učiteljima toga područja priredile su 26. rujna „Dobrotvornu večer za siročad Vinkovaca“ u Stadthalle u Spaichingenu. Mise su predvodili dr. Tomislav Međugorac, koji je i propovijedao, te misionari spomenutih misija Josip Pavlović i Luka Lucić. Nastupio je vinkovački tamburaški sastav „Dike Vinkovaca“ a zatim u programu mali tamburaši iz Tuttlingena pod vodstvom učitelja Josipa Jurčića, mali folkloraši iz Schwenningena u HKM Rottweil koje vodi učitelj Nikola Pavletić te mladi folkloraši iz Schwenningena i Rottweila koji vježbaju sami. Predstavljena je knjiga Vinkovčanina Davora Runtića „Rat protiv rata“ i kalendar „Ne dirajte mi ravnice“ koji su izdale „Vinkovačke jeseni“. Govorio je saborski zastupnik iz Vinkovaca Drago Ereš, a zatim hrvatska generalna konzulica u Stuttgartu Zdenka Babić. Kroz program je vodio svećenik Luka Lucić. U zabavnom dijelu programa nastupili su „Dike Vinkovaca“ s pjevačicom Viktorijom Kulušić, Miroslav Škoro s vlastitom pjesmom „Ne dira-

Mladi plesači su s tamburašima stvorili domovinsko ozračje

jte mi ravnice“ i, na zahtjev publike, s nekoliko pjesama svećenik Luka Lucić. Tijekom večeri predstavljena su društva koja odnedavno ondje djeluju: „Hrvatica“ (zajednica hrvatskih žena Schwenningena), „Hrvatski dom“ (kulturno športska zajednica Schramberg), „Hrvatska zajednica“ (Oberndorf) HDZ iz Tuttlingena i hrvatsko njemačko društvo „Brücke“.

Čisti prihod te večeri od 7500 DM upućen je vinkovačkoj siročadi. ■

SCHWENNINGEN

„Hrvatska se predstavlja“

U dvostrukom gradu Villingen-Schwenningen održan je jesenas hrvatski tjedan pod geslom „Hrvatska se predstavlja“. Bio je otvoren 27. rujna u filijalnim prostorijama HKM Rottweil u Schwenningenu. Svećenik Luka Lucić je na njemačkom jeziku ukratko prikazao hrvatsku povijest. Otvorena je izložba fotografija Ante Miljka o razrušenim Vinkovcima te je nastupio tamburaški sastav „Dike Vinkovaca“. Nastupili su folkloraši, mali i mladi. Bili su izloženi i ručni radovi tamošnjih Hrvatica te više knjiga i monografija na njemačkom jeziku. Predstavili su se i hrvatski športski klubovi N.K. „Zagreb“ iz Schwenningena, koji igra u njemačkoj ligi, i kuglaški klub „Hrvatska“, koji se uspješno natječe u pokrajinskoj ligi. ■

Biskup i psihijatar iz Zagreba

Biskup iz Zagreba **Jurica Jezerinac** je u nedjelju 11. listopada poslije podne predvodio euharistijsko slavlje za Hrvate u župnoj dvorani St. Franziscus, zajedno sa

svećenicima Lukom Luciće iz Rottweila, Stipom Dukićem iz Villingena i Gasparom Dodićem koji ondje studira. U sklopu mise biskup je propovijedao o patnji našega naroda, a zatim je u misijskim prostorijama odgovarao na brojna pitanja nazočnih vjernika.

U nedjelju 18. listopada u istim prostorijama poslije večernje mise psihijatar iz Zagreba, iz bolnice na Svetom Duhu, **dr. Anto Dugonjić** održao je predavanje „Stradanja hrvatskog naroda u domovinskom ratu“. Pristupio je tom predmetu s psihosociološkog gledišta. Dr. Dugonjić je rodom iz Novog Sela kod Odžaka u sad okupiranom dijelu Bosanske Posavine a član je sanitetskog stožera Herceg Bosne.

Mladen Lucić

Hrvatski slikar izlaže u Bonnu

Josip Botteri-Dini, vrlo istaknuti hrvatski likovni umjetnik izlaže svoja djela u Bonnu od 14. do 22. studenog u prostorijama župnim St. Johann Baptist und Petrus u Kasernenstrasse 60. Izložbu priređuje i na nju poziva župnik te župe, Hrvat **dr. Franjo Basić**. Izložba se otvara 14. studenog u 19 sati (nakon mise u 18 sati) u župnom centru Stiftspfäre na istoj adresi. Goste će pozdraviti član njemačkoga parlamenta **Hartmut Koschik**. Izložba će biti otvorena u tjednu od 17 do 19, a nedjeljom također od 10 do 13 sati.

Josip Botteri-Dini jedan je od najpoznatijih i najplodnijih suvremenih hrvatskih slikara koji je svojim djelima neizbrisivo označio i mnoge naše crkvene prostore. ■

AUSTRIJA

Četvrt stoljeća hercegovačkih franjevac u Frohnleitenu

● „Hrvatski križ“ za dvije ranjene provincije

Prije dvadeset pet godina hrvatski franjevci iz Hercegovine preuzeli su dušobrižničku skrb u austrijskoj župi Frohnleiten kod Graza. Župa je jedna od najstarijih u Štajerskoj a spominje se već godine 1060. Danas ondje živi oko 7500 žitelja od kojih su 6500 katolici. Srebrni jubilej obilježen je bogatim programom tijekom tri tjedna, od 19. rujna do 12. listopada. Upravo 19. rujna ondje su sedmorica mladih hercegovačkih franjevaca položili svečane zavjete: fra Branko Radoš, fra Robert Jolić, fra Marinko Vlašić, fra Radomir Krišto, fra Robert Kiš, fra Ivan Sesar i fra Marinko Jelić. Svečanost je predvodio provincijal iz Mostara fra Drago Tolj.

Sutradan je svečanu misu predvodio biskup iz Graza Johann Weber. Bio je to godišnji dan zahvale za žetvu, pa je ophod prošao središtem grada. U subotu 6. rujna slavljena je misa za pokojne dušobrižnike, a nakon nje je upriličen susret članova prvog župnog vijeća iz godine 1970. s prijašnjim i sadašnjim dušobrižnicima. U nedjelju 27. rujna svih se osobito dojmila dječja misa na temu: Sveti Franjo – uzor u slavljenju Boga u njegovim stvorenjima. Utorak i srijeda bili su posvećeni duhovnoj obnovi suradnika u župi i dekanatu, a u četvrtak prvog listopada u samostanskim prostorijama otvorena je izložba slika i grafika Ivana Lackovića Croate. Posjetilaca se posebno dojmio dio te izložbe pod geslom „Zaustavite rat u Hrvatskoj!“ Na sam blagdan sv. Franje 4. listopada svečanu misu predvodio je provincijal Tolj s četrnaest naših franjevaca i jednim salezijancem iz Zagreba. Propovijedao je bečki provincijal Bruck. Nakon mise obavljen je blagoslov kipa i zdenca svetoga Franje u samostanskom vrtu, djelo tamošnjeg kipara Edera.

U utorak 6. listopada dr. fra Ivan Dugandžić održao je predavanje „Sv. Franjo i Biblija – mi i Biblija“. U petak 9. listopada održan je „Dan religioznih vježbi“ za dake viših razreda osmogodišnje škole i njihove nastavnike. U subotu je u župnoj crkvi izveden dobrotvorni koncert za Hrvatsku. Sudjelovao je katedralni zbor iz Zagreba s crkvenim zborom iz Frohnleiten i solistima iz Zagreba i Graza. Gradonačelnik Gottlieb predao je župniku fra Šimunu Oreču ček od 125 tisuća šilinga, novac od ulaznica koji je općina udvostručila. Isti je gradonačelnik na blagdan svetog Franje tako darovao provincijalu 100 tisuća šilinga za potrebe mostarske

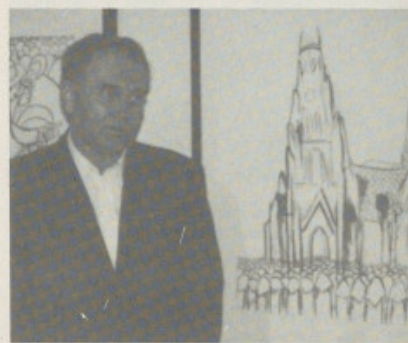
Blagoslov
zdenca s
kipom sv.
Franje

provincije, a prošle godine 100 tisuća šilinga za izbjeglice u Hrvatskoj i kamion pomoći u vrijednosti od 300 tisuća šilinga. Prihod ovog dobrotvornog koncerta namijenjen je izbjegloj djeci iz dječjeg doma u Mostaru koji se nalaze u Puli i Novom Vinodolskom.

U nedjelju 11. listopada slavljena je spomen misa za žrtve rata u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. U ponedjeljak su u završnoj proslavi sv. Franje s hrvatskim i austrijskim franjevcima sudjelovali također članovi hercegovačke provincije koji djeluju u Švicarskoj i Njemačkoj te sestre franjevske koje djeluju u hrvatskoj inozemnoj pastvi. Na kraju je fra Šimun Oreč darovao obim teško ranjenim

mostarskim provincijama – braće franjevaca i sestara franjevki slike „Hrvatski križ“ od Ivana Lackovića Croate.

Ivan Lacković Croatia pred izloženim radovima

Sestra Nevenka Tadić djeluje kao pastoralna suradnica u hrvatskoj katoličkoj zajednici u Mannheimu. Složno joj pomažu vrijedne suradnice iz crkvenog zbora i iz župnog vijeća. Osim redovitog rada u misijskom uredu i vjeronauka u školi, sestra obilazi bolesnike, pohađa obitelji, tiho priskače u pomoć gdje je potrebno. Na slici su sa sestrom Nevenkom vjernice Mataja, Drmić, Radošević i Crnić. (P)

Hrvatska ruža na njemačkom oltaru

● U Erlangenu djeluje Zagrepčanka neobična životnog puta koji postaje znakom naše selilačke sudbine i vezom hrvatskog i njemačkog naroda.

*Otkinuta lijepa ruža,
pred oltarom ona stoji,
mladenačke divne dane
ona s tobom sada broji.*

*Kao nježni ovaj cvijet
nježna je i tvoja duša,
koju dragi Isus danas
pred oltarom sada kuša.*

*U krilu si mome bila,
tebe jednu sam imala
i tebe sam, eto, danas
dragom Bogu darovala.*

*Hvalit ću ga uvijek
za veliki ovaj dar
što od mene ubra cvijetak
i stavi ga pred oltar.*

*Bog te dragi izabrao
čim si rodila se ti,
njemu te u ruke dajem
i neću se kajati.*

Tu je pjesmu sama sastavila i hrabro je krasnoslovila majka Ankica Bogdanović u slavlju polaganja vječnih zavjeta kćerke joj Barbare-Snježane koja postade franjevska Annemarie. Završivši krasnoslov, majka je znakovito stavila na oltar prekrasnu ružu. Hrvatski salezijanac Stipe Pavoković je taj čin popratio riječima:

„Eto naravne ruže s plemenite njemačke zemlje, a mi darivamo živu hrvatsku ružu u osobi s. Annemarie – nek bude most

Nakon zavjeta ona što će do kraja života izgarati za druge znakovito je predala biskupu svijeću što ju je sama oslikala

prijateljstva, suradnje i zahvalnosti između njemačkog i hrvatskog naroda.“

S. Annemarie Bogdanović nastavila je nakon polaganja vječnih zavjeta, 11. travnja ove godine u Bambergu, djelovati kao medicinska sestra u Erlangenu, u Waldkrankenhausu. Njezin je životni put doista postao znakom povezivanja dvaju naroda. Rođena je u Zagrebu 4. prosinca 1964. Njezini roditelji ubrzo su morali potražiti zaradu u inozemstvu. Barbarino djetinjstvo osobito je potresla saobraćajna nesreća koju je njezina majka nakon teška liječenja preživjela, a otac je podlegao ranama. Majka se zaposlila u Nürnbergu.

Djevojčicu su neko vrijeme odgajali djeđovi i bake u Hrvatskoj. Kad joj je bilo 16 godina napokon je preselila k majci u Nürnberg. Ondje se odmah čvrsto povezala s hrvatskom misijom i susjednom njemačkom katoličkom župom St. Ludwig. Sudjelovala je posebno na vjeronaučnim olimpijadama u Frankfurtu. Samo Bog i ona znaju kako su se dogovorili i kako je ona odlučila nastaviti svoje školovanje kod sestara franjevki u Vierzeheiligen gdje je 1983. pristupila u njihovu zajednicu. Prošla je sve predviđene stupnjeve redovničkog oblikovanja: postulat, novicijat, prvi zavjeti. U Erlangenu je vrlo uspješno diplomirala na školi za medicinske sestre, nastavila ondje djelovati i napokon se u vječnim zavjetima zauvijek obvezala živjeti kao dar Bogu i narodu.

Znakovito je bilo i to što je položila vječne zavjete u prelijepom svetištu Majke Božje u Vierzeheiligen, baš ondje gdje se najmanje jedanput godišnje sastaju svi hrvatski svećenici i njihovi suradnici što djeluju za Hrvate u Njemačkoj. Slavlje je predvodio pomoćni biskup iz Bamberga Werner Radspieler koji je ujedno i ravnatelj franjevačke zajednice u Vierzeheiligen. S njim su misno slavlje predvodili njemački franjevci Beno i Laurentius te hrvatski salezijanci Josip Stepan, Frajo Marušić i Stipe Pavoković. Taj posljednji, koji djeluje na njemačkoj župi u Wachenrothu, hvali se duhovnim srodstvom sa s. Annemarie, jer je ona krsna kuma djeci njegova brata.

Uzevši riječ, on je i tom prilikom zahvalio njemačkoj Crkvi i njemačkom narodu za sve dobro što ga čine Hrvatima u ovo njihovo najteže povijesno doba te istaknuo kako su upravo zavjetovana redovnica zajedno s mnogim sestrama i braćom u službi njemačke Crkve živi znak hrvatskoga uzdarja.

P.P.

Majka Ankica i kći redovnica

MOSBACH

Pjesnik za Caritasovim upravljačem

Naš svećenik u Mosbachu **Dragan Čuturić** nedavno je mogao sjesti u omanji autobus, odnosno kombi, pun zdravstvenih potrepština, da ga otpremi na sarajevsko područje. Darovatelj je veletrgovina lijekova Kapferer. Mjesne njemačke novine tom su prilikom objavile oveći članak s ovom fotografijom na kojoj su uz Čuturića (u autu) izbjeglica iz Crne Gore svećenik **Marko Mikić**, bosanski Hrvat kao i Čuturić (lijevo) i ravnatelj tamošnjeg Caritasa **Manfred**

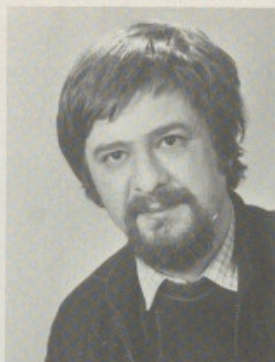

Nahtigall (desno). Svećenik Čuturić, koji odnedavno u „Živoj zajednici“ vodi rubriku „Iz selilačke svakodnevice“, pisac je više zbirki pripovijesti i pjesama. ■

IZ SELILAČKE SVAKODNEVICE

Suze u Schwarzwald

Piše:
Dragan
Čuturić

Gusta se magla bila spustila onog prosi-načkog jutra na malo njemačko selo. Ustali su rano, dok je cijelo selo mirno spavalo. Žena i dijete zaplakaše. Tata odlazi od kuće. Prvi put. A skoro će Božić. Hladna noć i u duši zebe. Marijan odlazi u lječilište, tamo daleko u Schwarzwald.

Na liječenje se putuje vlakom. I auta se jednom treba osloboditi.

Na kolodvoru u Neckarelzu suze i stisak koji vraća pouzdanje i toplinu, krijepi za putovanje i za život.

Još jedan pogled kroz prozor na rasplakana lica, smiješak koji ih želi ohrabriti i suza koju nije moguće sakriti, neuobičajena na izbrazdanom radničkom obrazu.

U Heilbronnju je stigao brzo. Nikad prije nije sam putovao, a otkad je došao u Njemačku nije sjeo u vlak. Zapitkivanje, prsjedanje i nastavak puta prema Schwarzwald.

Do njega se u odjeljku našla žena. Srednjih je godina, ali na licu duboke bore nemira i ispačene crte nesigurnosti. Pade mu na pamet kako je morala biti lijepa dok je bila mlada i zdrava. Marijan je razgovorljiv, pa su se lako upoznali. Žena je bila naša. Ima obitelj, ali je izgubila zdravlje pa sad putuje u isto lječilište gdje se liječe iscrpljenosti i tijela i duše.

Stigli su pred lječilište kad je već pao gusti mrak. Vrata stare zgrade očito su oronula – da li od vremena ili od ljudskih sudbina? Ondje, u St. Blasienju, bio je već zapao duboki snijeg. Po ulicama, uz riječku i po gradu, kroz maglu se naziru svjetla. Mjestance odiše ozračjem došašća.

Ta plava žena iz vlaka zvala se Lucija. Teška bolesnica. Htjela se je maknuti od kuće. Muž joj se opijao, tukao je. On ju je „izludio“. Počela je i ona piti. Najprije potajno da nitko ne zna, a poslije se bezobzirno utapala u otrovu koji je svakom dostupan. U lječilištu uporno želi „zaboraviti“ sve, ponajprije muža. Pona-

vlja da hoće živjeti „normalno“. Traži susrete. S Marijanom i s drugima. Ne krije da traži čovjeka za sebe. Barem za tih nekoliko tjedana. U dnevnom boravku, gdje su pili kavu i čajeve i gdje su pušili do u kasne sate, odjekivao je Lucijin glas. Prodorni i grubi zov nezadovoljne duše.

Bolilo ju je što je Marijan izbjegava. Primjetila je da ne zalazi u društvo, da se ne druži sa ženama. A baš njega je htjela. Kako su dani prolazili, njezino se zdravlje pogoršavalo. Nije ni došla u Schwarzwald izliječiti se. Bježala je od sebe pa kako da se nađe? Tu su liječnici bespomoćni.

Sredinom prosinca primijeti Lucija da se Marijan o nečemu dogovara s nekolicinom naših sunarodnjaka koji se također ondje nadoše na liječenje. Znatiželjno mu se približila. Taj put je nije izbjegao. Pogledao joj je u oči, duboko, povjerljivo. Na to je dugo čekala. Bila je spremna slušati. To što je čula nije očekivala, ali je saslušala. Marijan joj je rekao:

„Lucija, večeras ovamo dolazi Božo, naš svećenik. Bit će naša misa. Ispovijedit ćemo se. Znaš, to ti je velika stvar otvoriti dušu i sve izreći pred nekim koji ne samo da sluša, nego ima i moć izliječiti. Oprostiti.“

Lucija mu je i dalje pogledom prodirala u oči. Nije zapravo znao je li ga čula. Reče joj, pomalo zbunjeno: „Eto, pitala si me...“

Dobra tri sata nakon toga opet mu je pristupila i rekla tiho kao da moli: „Smijem li i ja s tobom?“ On se nije usudio odgovoriti. Pošli su zajedno.

Nakon ispovijedi dugo je ostala klečeći s rukama u neurednoj kosi. Suze su joj tekle.

Sutradan je pisala mužu. Onakvom kakav je bio. Prvo njezino pismo iz lječilišta. A on je doputovao. Na sam Badnjak. Odveo ju je kući za Božić.

S Marijanom se oprostila kao i sa svima ostalima. Nisu ni pokušali izmijeniti adrese. Nije ni trebalo. ■

HANAU/MARBURG

Promjena i očekivanje

Od sredine rujna hrvatska bogoslužja u Marburgu ne održavaju se više u ekumenskom centru nego u samom središtu grada, kod st. Peter und Paul Kirche nasuprot Stadthalle u Biegenstr. 18. Ta je, naime, crkva dostupnija našim ljudima, osobito onima koji ne putuju vlastitim kolima nego su upućeni na gradski prijevoz. Župnik te glavne gradske župe Pfr. Köchling pokazao je veliko razumijevanje. Već je napravljen plan za svaku drugu subotu do kraja školske godine. Samo za ponoćku i uskršno bdijenje crkva neće biti slobodna, nego će hrvatski vjernici morati potražiti drugi neki prostor.

Hrvatska misija u tom kraju očekuje 8.–15. studenoga najavljeni pohod župnika i dekana vinkovačkog Tadije Pranjića, svjedoka patnje i junaštva naše Slavonije. U dvije nedjelje naći će se također u dvije njemačke župe gdje njemački vjernici čekaju da preko njega obdare hrvatsku ugroženu braću i sestre. Za razoreni Nuštar misija sprema povećati tegljač odjeće, obuće i drugih potrepština. Mala misija ne odustaje od velikih pothvata.

U hrvatskoj vjerničkoj zajednici u Marburgu posebno se kao čitačica, pjevačica i predmoliteljica ističe **Ružica Parić**. U župnom albumu pronašli smo njezinu fotografiju s krizme u Gießenu prije šest godina.

Hrvatica Ana Kovačević, izbjeglica iz Sarajeva na slici nosi broj 10, pobijedila je na izboru za Miss-škole, Glauburgschule u Frankfurtu (Nordend). Izbor najljepše učenice priređen je u sklopu proslave 100. obljetnice djelovanja te škole koja se u najnovije doba posebno odlikuje otvorenosti prema mladeži iz drugih zemalja. Čak 84% svih učenika su podrijetlom inozemci. Članovi žirija nisu nimalo dvojili: Ana je najljepša.

ČESTITKA

Dragoj kumi **Marti Bauer** u Karlsruhe želimo u povodu 50. rođendana obilježiti Božjeg blagoslova, mira, zdravlja i radosti u krugu njezinih najbližih.

kumica **Amalija Brdar, Željko, Nicole i Cristian**, obitelj **Franje Bartolovića** u Hocht, kumica **Anastazija Escoda, Raman i Melanie**

25 godina HKM Münster

HKM u Münsteru slavi u subotu 21. studenog svoj srebrni jubilej. Proslava započinje euharistijskim slavljem u 16 sati u crkvi Sant Josef-Kinderhaus, a kulturno zabavni program u 18 sati u Bürgerhaus, Idenbrockplatz 8.

Beyer Pletat GmbH
Brzo, jeftino, pouzdano, međunarodno
Prijevoz umrlih iz Njemačke u domovinu
Sve formalnosti u jednim rukama
Tel. Karlsruhe 0721-845454
Dan i noć autotel. 0161-3703494

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje pošaljite najkasnije do 25. studenoga

	Biblija	gotovo, skoro, tako-rekuć	eskim-ska odjeća	borac protiv poštova-nja vjer-skih silka	legendar-ni španj. nogomet-ni vratar	100 m² (mn.)	28. i 19. slovo abecede	platno na jarbolu	glavni dlo Novog Zavjeta	plesanje	
starji dlo Svetoga Pisma											svjetov-njak
Izvan				poklade, maskare trak konca							
uprav-ljaju gospodar-stvom							žime, Danica pljuk, budak				
grad u Italiji ("Flat")						srsi, žmarci					
govornik						srodinik dan u kalendaru st. Rima					
pekar				Abelov brat oprema broda			e nj gornji zid prostorije			I p čovjek (tur.) do sada	povik, poklič neoženje-ni ljudi
I ć			si vrsta mrodlje		postojanost, ustrajnost engl.film. režiser						grad u Njemač-koj
sumpor		odabrani odlomci istoga dana		N	L				filmska nagrada Araratova organizac.		
praotac Izraelskog plemena (Manase)		A				Oregon			zbirka starozavj. pjesama si		
zalsta, dolsta						pisma apostol-ska amper					
protiv-no od "laži"							tvorevi-na bilj-ke				gospo-din, gos-podar (grč.)

RADOSNI I TUŽNI DOGAĐAJI U OBITELJIMA

Kršteni

Michael Tomislav Bašić, sin Tomislava i Irene rod. Juren, rođen 3.5.92., kršten 17.10.92. – HKM Traunreut.

Kazimir Benčina, sin Kazimira i Branke rod. Svjetličić, rođen 26.4.92., kršten 6.6.92. – HKM Traunreut.

Mario Bešlić, sin Nedjeljka i Božice rod. Pavić, rođen 21.8.92., kršten 3.10.92. – HKM Hamburg.

Lara Binder, kći Manfreda-Alfreda i Blaženke rod. Miličević, rođena 29.3.92., krštena 17.10.92. – HKM Hamburg.

Dajana Čeko, kći Srečka i Jelice rod. Trbara, rođena 25.8.92. krštena 17.10.92. – HKM Hamburg.

Ivo Damjanović, sin Marka i Ruže rod. Kokorović, rođen 31.8.92., kršten 26.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Daniel Dilber, sin Mirka i Cornelie, rod. Newill, rođen 16.9.92., kršten 18.9.92. – HKM Hamburg.

Tirita Divković, kći Katice i Ivice Terzić, rođena 28.4.92., krštena 19.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Oliver Djurinek, sin Danijela i Ajke rod. Fajković, rođen 20.9.91., kršten 19.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Katarina Džidžić, kći Ilije i Ruže rod. Jozić, rođena 10.7.92. u Mainzu, krštena 10.10.92. – HKM Mainz.

Zdravka Ivana Elez, kći Pere i Sanje rod. Kordić, rođena 21.7.92., krštena 12.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Viktorija Gavrić, kći Josipa Kljajić-Langenberga i Slavice Gavrić, rođena 6.9.91., krštena 10.10.92. – HKM Hamburg.

Tun Gojani, sin Lorenca i Prene rod. Komani, rođen 15.5.92., kršten 5.9.92. – HKM Hamburg.

David Jandrijević, sin Siniše i Arjane rod. Galić, rođen 21.7.92., kršten 5.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Ivona Jezidžić, kći Dragana i Marije rod. Markulj, rođena 4.6.92., krštena 15.8.92. – HKM Traunreut.

Kevin Jozo Jonjić, sin Gabrijela i Corine rod. Eger, rođen 28.7.92., kršten 22.10.92. u Schweinfurtu – HKM Würzburg.

Manuela Jurić, kći Petra i Mirjane rod. Knežević, rođena 11.4.92. u Bad Homburgu, krštena 20.9.92. u Bad Homburgu – HKM Frankfurt/M.

Martin Jurić, sin Hrvoja i Dubravke rod. Markulj, rođen 27.7.92., kršten 15.8.92. – HKM Traunreut.

Tomislav Kajinić, sin Zdravka i Ivanke rod. Šimić, rođen 18.7.92. kršten 29.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Patrick-Zvonimir Karaula, sin Marka i Mare rod. Vidović, rođen 1.7.92., kršten 5.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Manuel Kelava, sin Joze i Ive rod. Radoš, rođen 7.7.92., kršten 19.9.92. – HKM Hamburg.

Ines Konsa, kći Branka i Kate rod. Dujić, rođena 27.10.91., krštena 12.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Milica Antonija Latinčić, kći Nikole i Ande rod. Ljubičić, rođena 30.8.92. u Mainzu, krštena 11.10.92. – HKM Mainz.

Lucija Lovrić, kći Željka i Slavice rod. Smoljo (prognanici iz Kupresa-Zlosela), rođena 17.7.92., krštena 13.9.92. – HKM Würzburg.

Dijana Majdandžić, kći Petra i Ande rod. Matoš, rođena 7.5.92., krštena 19.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Stefan Mandić, sin Ivana i Galine, rođen 4.10.91., kršten 21.7.92. – HKM Traunreut.

Petar Marić, sin Stjepana i Višnje rod. Mijić, rođen 13.9.92., kršten 11.10.92. u Grassau – HKM Traunreut.

Mladen Markić, sin Mirka i Anke rod. Pavić, rođen 26.5.92., kršten 22.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Josip Matijević, sin Damira i Ivanke rod. Čabraja, rođen 15.6.92., kršten 29.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Ivana Mikulić, kći Mire i Zdravke rod. Đerek, rođena 9.8.92., krštena 26.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Marin Mikulić, sin Ante i Andele rod. Karamatić, rođen 4.6.92., kršten 26.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Ante Milić, sin Pere i Nevenke rod. Duvnjak, rođen 12.6.92., kršten 22.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Josip Nikolić, sin Ivana i Nade rod. Novosel, kršten je 3.10.92. u Schwenningenu – HKM Rottweil.

Tea Parlov, kći Marijana i Marije rod. Knežević, rođena 30.7.92., krštena 29.9.92. – HKM Mainz.

Danijel Pavić, sin Marka i Kate rod. Đurković, rođen 13.6.92., kršten 29.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Maria Pavić, kći Željka i Alexandre rod. Puppe, rođena 12.5.92., krštena 10.10.92. – HKM Hamburg.

Tomislav Pavić, sin Ivana i Jasne rod. Omazić, rođen 27.8.92., kršten 19.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Vjenčanje u kraljevskoj crkvi

Mladenci **Kristina Mihaljević** i **Mladen Škorjanac**, oboje Hrvati rođeni u Njemačkoj, svečano su se vjenčali u Hrvatskoj katoličkoj misiji Ludwigsburg, u kraljevskoj crkvi Schloss Kirche, gdje se svake nedjelje i blagdana na euharistijska slavlja okupljaju brojni hrvatski katolici. U slavlju u crkvi i na svadbi je sudjelovala brojna rodbina i prijatelji, roditelji, sestre, braća i kumovi mladenaca, njih više od 250. Sklapanje ženidbe blagoslovio je voditelj tamošnje naše misije fra Petar Vučemilo koji je predvodio slavlje sa svojim pomoćnikom fra Josipom Božićem. Fra Petar je posebno čestitao roditeljima mladenaca Stjepanu i Ani kao i Tadiji i Nadi.

Kristina i Mladen posebno su zahvalni Bogu i svojim roditeljima što uz njemački jezik gotovo savršeno govore i hrvatski. Zahvalni su i hrvatskoj katoličkoj misiji, gdje je Kristina posljednjih godina predvodila folklornu skupinu u Ludwigsburgu. Ona kaže: „Ako se naša hrvatska djeca i mladež okupljaju u hrvatskoj misiji i centru, te se sudjelovanjem u nedjeljnoj misi zauzimaju i za svoj osobni kršćanski život, uvijek će ostati svjesni Hrvati i katolici, u kakvoj god njemačkoj sredini živjeli i radili.“ VT

MIJO Kobaš

● Čovjek koji je potaknuo osnivanje hrvatskih katoličkih misija na jugu Bavarske

U nedjeljno jutro 20. rujna 1992. u svom stanu u Wasserburgu, okružen svojom obitelji – ženom, djecom i unucima – umro je Mijo Kobaš, koji se rodio 15. svibnja 1934. u Grebnicama u Bosni. Njegov sumještanin đakon Marko Špionjak molio je časoslov za pokojnika a onda su djeca nastavila moliti kronicu koju je on za života s njima molio gotovo svaku večer.

Mijo je došao u Njemačku sedamdesetih godina poput tisuća drugih Hrvata. Osjećajući potrebu nedjeljne mise na materinjem jeziku, usudio se napisati pismo nadbiskupiji u München da ona dodijeli hrvatskog svećenika u Wasser-

burg na Innu. Nitko od njegovih prijatelja nije vjerovao u uspijeh, ali nadbiskupija je ipak počela postavljati hrvatske svećenike po južnoj Bavarskoj, te je i u Wasserburg počeo dolaziti fra Ante Anić postavljen za voditelja HKM Rosenheim. Mijo je sa ženom Katom i djecom redovito sudjelovao na misi. Koji put bili su sa svećenikom samo oni, ali nisu odustali. Ustrajno je druge nagovarao, opominjao, savjetovao da se okupe.

Kad je nedavno došlo vrijeme da preseli u vječnost, najprije je svakoga od rodbine zamolio za oprostjenje, a onda izrazio želju susresti se s hrvatskim svećenicima koji su dolazili u Wasserburg. Fra Božo Ančić došao mu je podijeliti bolesničko pomazanje, a fra Josip Lucić neposredno ga ohrabriti.

Misa zadušnica slavila se baš u onoj crkvi gdje se u tom kraju prvi put slavila misa na hrvatskom. Predvodio ju je fra Stipe Maleš, fra Ivan Nimac, hrvatski misionar u Rosenheimu, obavio je obred ispraćaja njegova tijela na put u zavičaj. U rodnom Grebnicama, uz jeku pucnjave s bliske bojišnice, njegovo je tijelo, prekriveno hrvatskom zastavom, otpočinulo u rodnoj grudi. Cijeli se našao u svojim svetinjama: Bogu, rodu i domovini. Sprovod je vodio fra Pavo Dominković, svećenik koji ostaje do kraja s hrabrim narodom Posavine.

Mirko Kapetanović

KOBLENZ

Biblija i bosanska kraljica

Hrvatska katolička zajednica u Koblenzu je u nedjelju 25. listopada posebno proslavila spomen blažene Katarine Kotromanić, posljednje hrvatske kraljice bosanskoga kraljevstva koja je godine 1463. pred turskim osvajačima bježala preko Dubrovnika u Rim, gdje je umrla na glasu svetosti, povjerivši papi žezlo bosanskoga kralja i skrb za porobljenu Bosnu. Bilo je prikladno te nedjelje unaprijed započeti Biblijski tjedan, promatrati zbivanja hrvatske povijesti u svjetlu biblijske objave. Za tu je priliku voditelj misije, zagrebački svećenik **Alojzije Petrović** pozvao kao propovjednika urednika „Žive zajednice“. On je predvodio euharistiju i poslije zajedničkog ručka svih okupljenih vjernika u župnoj dvorani održao predavanje s vrlo otvorenom diskusijom. Pod vodstvom poznate pastoralne suradnice **Dragice Žimbek** mladi su s gitarama pratili misu i poslije izveli nekoliko pjesama. Naročito se dojmila pjesma „Majko draga, Djevo sveta“ koju je naš narod usrdno pjevao uoči katastrofe što nas je pogodila krajem drugog svjetskog rata, a sad se posvuda opet pjeva kao vapaj protiv krvoprolića. Predsjednica župnog vijeća HKM Koblenz, zubna liječnica **dr. Mira Jozić**, posebno je ozdravila sve nazočne i izvjestila o novijim dobrotvornim pothvatima te misije koja, mjesečno šalje u domovinu po dva tegljača raznovrsne pomoći i oko 10 tisuća maraka u novcu za ugrožene u obje naše republike. Upravo je 22. listopada otpremljen u Bosnu tegljač od 25 tona. Tu djelatnost posebno pokreće dobrotvorna skupina koju predvodi **Ljilja Periša**. ■

Župnik Alojzije (lijevo), i predsjednica Mira (desno) kao i svi okupljeni uživali su u svirci i pjesmi mladih koje uvježbava i vodi neumorna Dragica

Anamarija Pavlinović, kći Mate i Anđe rod. Mamuza, rođena 5.8.92. krštena 19.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Damir Pehar sin Vlade i Vesne rod. Lučić, rođen 3.7.92., kršten 29.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Oliver-Andrej Petrašević, sin Franje i Mire rod. Nikić, rođen 26.7.92., kršten 12.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Linda Pranjić, kći Joze i Anđe rod. Šteko, rođena 27.6.92., krštena 17.10.92. – HKM Würzburg.

Ivan Roso, sin Veselka i Ive rod. Jukić, rođen 19.8.92., kršten 17.10.92. – HKM Würzburg.

Manuel-Stipe Roso, sin Mate i Ljube rod. Radoš, rođen 10.8.92., kršten 17.10.92. – HKM Hamburg.

Daniela Soldo, kći Stanislava i Blaženke rod. Soldo, rođena 22.7.92., krštena 5.9.92. – HKM Frankfurt/M.

Ivan Šuker, sin Martina i Ivanke rod. Nikolić, rođen 23.7.92., kršten 29.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Angelina Valjan, kći Mije i Katice rod. Valjan, rođena 27.9.92., krštena 24.10.92. – HKM Hamburg.

Bojan Vrebac, sin Marinka i Ljiljane, rod. Vidović, rođen 5.6.92., kršten 19.9.92. – HKM Hamburg.

Marijana Vukadinović, kći Marinka i Vesne rod. Drlječan rođena 11.7.92., krštena 15.8.92. – HKM Hamburg.

Daniel Zeljko, sin Gorana i Zdravke rod. Vukoja, rođen 31.7.92., kršten 26.9.92. – HKM Hamburg.

Vjenčani

Dragan Zelić i Suzana Pavić vjenčani 25.7.92. u Freilasingu – HKM Traunreut.

Goran Pavlin i Theodora Topuze vjenčani su 26.9.92. u Schwenningenu – HKM Rottweil.

Rat u dječjim srcima

Rat što ga odrasli vode, ili ga ne mogu izbjeći, najteže pogađa djecu i starce. Ali, dok staračko iskustvo daje snagu, dječja su srca posebno ugrožena. Zima, koja već steže planinske prostore, najviše prijeti djeci. Ovaj dječak, negdje u Zagori, nema više kamo nego slijediti oca branitelja. Mnogi ni to ne mogu, jer su im roditelji već mrtvi, a oni možda teško ranjeni i osakaćeni. Brojna pak hrvatska djeca po gradovima izvan domašaja dušmanskog oružja i širom svijeta – poput ovih stuttgartskih vjeroučenika sa sestrom Tarzicijom – suosjećaju s patnjama vršnjaka u domovini – i njihova su srca ranjena. Odricanjem štede za pomoć gladnima, a molitvama osiguravaju Božju utjehu patnicima. U zajedničkoj boli uče ljubiti Hrvatsku. ■

ŽIVA ZAJEDNICA

Herausgeber:
**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland** • 6000 Frankfurt am Main 50
An den Drei Steinen 42 • Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Bernardo Dukić
Redakteur: Ante Živko Kustić
Redaktionsrat: Ivo Hladek, Mato Kljajić, Stanka
Vidačković, Ivek Milčec, Stjepan
Maleš, Jura Planinc, Ivan Bošnjak,
Maja Runje, Ana Radoš

Layout: Ljubica Markovica
Jahresbezugspreis: DM 20,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072
bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 50050102)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück • D 2384 E • Gebühr bezahlt:

**STOP THE WAR
IN CROATIA**

Scholl+Klug Druckerei GmbH • 6082 Mörfelden-Walldorf 1